

*"Căci trâmbița va suna și morții vor învia nestrîcacioși, iar noi ne vom schimba.
Căci trebuie ca acest trup strîcacios să se îmbrace în nestrîcaciune
și acest trup muritor să se îmbrace în nemurire"*
(I Cor. 15, 52-53)

Lumea românească

Gazetă bilunară

Anul III (29) - 1998
aprilie

Director fondator:
Radu Ciuceanu

Preț: 1000 lei

acum

*Hristos
a
înviat!*

editorial

Doxologia dosarelor

*"Și nu voi spune nimănui taina Ta,
nici sărutare îți voi da ca Iuda."*

Am intrat în săptămâna Apatimilor. Să fie oare o pură întâmplare faptul că în Senatul României s-a reluat mult-discutata **dosariadă**?! Poate, cine știe, câți s-or fi gândit că ar fi bine ca tocmai acum când noi, creștinii ortodocși ne aducem aminte atât de Duminica Floriilor, când Mântuitorul a fost primit de mulțimile Ierusalimului în recunoaștere și slavă, cât și de actul trădării și vânzării a unuia dintre cei mai apropiați apostoli ai săi, să ne întoarcem gândurile către acele zile și ani de-a rândul (cu zecile) când fiecare vecin era potențial un informator, fiecare coleg un provocator și câteodată în mod tragic de lațuinea se ascundea chiar sub acoperișul familial. Și acum, mai marii națiunii, în sfârșit, vor să se hotărăscă să nu mai stea în cumpănă dacă e bine sau rău să deschidă "cutia Pandorei", adică să deschidă copertile a sute și mii de dosare conținând sute de mii sau milioane de note, informații, etc. E drept, nu pentru toți. Numai pentru cei care, așa cum am spus și eu acum cinci ani, în Parlament, au optat pentru o funcție, căci nimeni nu te obligă să dai buzna în Parlament, ca reprezentant a zeci de mii de alegători-încercători sau să te alegi cu un portofoliu de ministru în Palatul Victoriei. Deci, în concluzie, măcar celor pe care îi vedem mai în fiecare zi să le apară trecutul, și nu pe ultimii cinci ani, ci pe punctele de inserție. Adică, întrucât comunismul la noi a copiat sistemul bolșevic aidoma, nimeni - de la vlădică la opincă - exceptând pe cei care erau la putere - nu putea să aibă acces și să promoveze în sfera de putere care începea, modest, cu B.O.B.-ul, fără să aibă o activitate care se răsfrângea, de multe ori, asupra societății și colectivului de muncă.

Și câți dintre cei care au ajuns sus n-au semnat în condica lui Iuda! Dar de ei a avut grijă Securitatea lui Nicolae

Ceaușescu prin cunoscutele operații de distrugere "jarul și rugul". Și iată cum o bună parte din cei care ne-au urmărit și ne-au "fericit" viața sunt acum albi ca neaua. Și câte destine au frânt ei cu notele lor informative culese cu urechile lipite pe uși (mi-aduc aminte ca acum cum în biroul lui Vasile Țiganu de la Securitatea Municipiului București, anchetatorul m-a întrebat ce-am vorbit cu cercetătorul Florică Mogoșanu de la Institutul de Arheologie, la o cafea în biroul lui!). La această categorie a foștilor membri de partid înălbiți peste noapte se adaugă mulți alții ce din proprie inițiativă, nesiliți sau siliți de circumstanțe cărora nu le găsesc scuze, au fost ochii și timpanele Securității. Ei ne-au făcut rău mai mult decât zecile de mii de securiști cu sau fără uniformă. Căci erau mulți ca nisipul mării și ascunși ca putregaiul în fibra lemnului. Nu toți au practicat însă *turnătoria*, adică informația nudă. O mai ajustau, o *manipulau* după cum cerea sursa, iar de multe ori, cuprinși de un firav proces de conștiință, o atenuau. Cu alte cuvinte, informatorul X declara că Y nu este un dușman înrăit al poporului și al societății socialiste, ci este numai influențat negativ!

A mai rămas o categorie care mi se pare cea mai periculoasă. Fiindcă ea este vie și-acum, și ne lovim de ea când deschidem televizorul. Categoria acelorora cu memorie intermitentă: își aduc aminte perfect alfabetul de la *a* la *m* dar celelalte litere le ignoră. Și nu mă refer la cei pe care îi știm cu toții ce-au fost: secretari, mari sau mici și care cel puțin au bunul simț să nu facă pe dizidenții. Pentru ei dosarele constituie o istorie uitată, înmormântată (definitiv, prin operațiile mai sus pomenite și continuate cu obstinație în primele luni ale anului '90). Poate mulți dintre ei nu au scris nimic despre *celălalt*. Dar au fost cu toții de partea cealaltă a râului și acum tac, dintr-o rușine explicabilă. Ceilalți, care s-au urcat cu frenezie în primele luni ale așa-zisei libertăți pe cai mari, vopsiți în grabă

(Doamne ferește, nu în roșu!), cățărați pe balcoanele Pieții Universității, beneficiari prin răcnete și pumni în piept ai unui purgatoriu care nu le putea oferi nici răscumpărarea trecutului, nici negocierea unei alte identități. Și totuși... câte carnete uitate sau aruncate, tot atâtea secretari sau secretare de partid nou născuți și curați ca lacrima. Câți dervizi urlători, tot atâtea decorați cu Ordinele Muncii, de tovarășul împușcatu'. Pentru ei da, s-ar putea ca deschiderea dosarelor să le aducă necazuri, cu o condiție: să mai existe (dosarele!???). Câți ani au trecut însă de atunci din '90, când au dispărut peste 100 000 de crâmpie din propria noastră biografie.

Și-acum, când după afirmațiile celor doi conducători ai SRI-ului, dosarele informatorilor Securității au dispărut, lăsându-le în locul lor numai pe cele ale urmărilor, mă cuprinde o silă iremediabilă. Va să zică, cu alte cuvinte, tot noi, cei victimizați, urmăriți, suspectați și chemați la SMB sau la alte Securități vom fi arătați cu degetul fiindcă n-am știut să ne ferim de colegii noștri, de vecinii noștri și fiindcă ne-a luat gura pe dinainte, am fost nebuni dintr-o mândrie care trebuia cel puțin urmărită, dacă nu sancționată!! Și dacă nu le-am cerut iertare securiștilor atunci când ne chemau să le dăm socoteală de ceea ce făceam pe-ascuns, o facem acum prin umilița pe care o îndurăm zi de zi prin presă și televizor, din partea sicofanților de serviciu și furnăitorilor din talk-show-urile nocturne.

Cât despre anumiți ziariști, cu sau fără talent, cu biografii zebrate sau imaculate, care acum par înspăimântați de perspectiva ronțăielii publice a unor dosare (private) după ce cu surle și trâmbițe au încurajat *dosariada* îi consolăm cu gândul că poate printre cele 4000 de cronici negre cu imunde biografii nu se va găsi nici unul care să poarte numele lor.

Radu Ciuceanu

1 Avertismentele istoriei

pag. 2

2 Învierea Domnului

pag. 3

3 Unirea Basarabiei cu România

pag. 4

4 Revoluția de la 1848 - 150 de ani

pag. 5

5 Cominternul și P.C.R.

pag. 7

6 Mărturii ale totalitarismului sovietic

pag. 8

Avertismențele istoriei

Evenimentele și manifestările recente ale U.D.M.R., ingerința față de guvernările de la BUDAPESTA, inclusiv acțiunile unor maghiari din Occident, în probleme și măsuri care sunt de competența exclusivă a Statului Român suveran și independent (pretențiile cu privire la modificarea Legii Învățământului și cererea înființării unei Universități de Stat pentru minoritatea maghiară subvenționată de statul nostru!!!, amendarea Legii Administrației Locale potrivit cu solicitarea U.D.M.R., refuzul primarului și consilierilor din orașul ODORHEIUL SECUIESC de a respecta o hotărâre judecătorească definitivă, acordarea autonomiei teritoriale pe criterii etnice etc.) nu ar trebui să ne mai surprindă. Dimpotrivă, ar fi trebuit să ne găsească pregătiți și, în consecință, Puterea actuală să adopte cele mai corespunzătoare măsuri. Legale, ferme, demne. Pentru că toate acțiunile maghiare antiromânești din perioada post decembristă 1989 se înscriu pe linia politicii de stat a Ungariei de după 1 decembrie 1918.

Utopia refacerii "Ungariei Milenare" este întreținută cu osârdie și continuu încă din perioada destrămării inevitabile a imperiului austro-ungar, de la începutul secolului nostru.

Apologeții acestei himere anacronice au negat, protestat și contestat hotărârile Conferințelor de Pace organizate după primul și respectiv al doilea război mondial, deși justetea și caracterul lor obiectiv erau în afara oricărui dubii, consacrand pe plan juridic și politic realități istorice axiomatice.

Obsesia inoculării și întreținerii virusului morbid al irendentismului - și al derivatei sale pragmatice, neorevizionismul - a constituit, și din păcate va dăinui încă multă vreme, drept obiectiv fundamental al politicii externe a Ungariei și a troicii indisolubile a acesteia cu emigrația maghiară din Occident și minoritățile maghiare trăitoare în statele învecinate: ROMÂNIA, SLOVACIA, R.F. IUGOSLAVIA și UCRAINA.

Doctrina irendentismului maghiar antiromânesc, cu variantele tactice bine cunoscute (naționalismul șovin și revizionismul) n-au încetat nici o clipă să funcționeze. Intensitatea, amploarea și diversitatea acțiunilor întreprinse și mijloacelor utilizate împotriva țării noastre, atât în perioada interbelică, cât și în cea postbelică au fost determinate de factori politici interni, dar mai ales externi, de împrejurări și conjuncturi favorabile țelului urmărit în fiecare etapă. În rândul acestora, la loc de "cinste" Istoria a reținut cu prioritate Dictatul de la VIENA, din 30 august 1940, hotărâre samavolnică pregătită conștient sau nu, de Tratatul RIBBENTROP-MOLOTOV și Protocolul secret adițional, din 23 august - ce stranie și nocivă coincidență calendaristică - 1939, alianța hortysmului ungar cu nazismul german și fascismul italian, iar după cel de al doilea război mondial, jocul internaționalismului socialist și presiunea U.R.S.S., mai recent poziția tot mai dominantă pe plan european a Germaniei reunificate și căldășia acesteia cu regimul de la BUDAPESTA. La toate acestea trebuie să adăugăm consecințele politice ale mutațiilor și schimbărilor statale produse în centrul și estul Europei. Dar cea mai imprevizibilă și prejudiciabilă evoluție

se poate dovedi avansul privilegiat al Ungariei în cadrul NATO și al Uniunii Europene față de România.

Metodele și mijloacele folosite de activiștii fanatici ai uneltirilor antiromânești din perioada postbelică nu diferă principial de cele utilizate între cele două războaie mondiale: văicăreala privind "nedreptatea" făcută prin dispozițiile Tratatului de la TRIANON și hotărârile Conferinței de Pace de la Paris, din 1947; contestarea existenței și permanenței vieții a poporului majoritar românesc pe teritoriul strămoșesc al TRANSILVANIEI; ignorarea actului istoric de la 1 Decembrie 1918 și negarea caracterului național și unitar al Statului Român; diversitatea scenariilor de dezmembrare a României ca variantă maximală și a TRANSILVANIEI în deosebi, ca variantă minimală (alipirea la UNGARIA, independența TRANSILVANIEI, autonomia "Țării Securilor" sau a județelor COVASNA, HARGHITA, MUREȘ, federalizarea României considerată "stat multinațional"; falsificarea statisticilor demografice și a istoriei poporului român, solicitarea de drepturi colective și individuale printr-un regim privilegiat guvernat de "discriminare pozitivă", prezentarea voită și deliberat mistificatoare și instigatoare a trecutului și prezentului ROMÂNIEI și, pe această platformă ostilă, opunerea încălțată, ani de-a rândul, la obținerea și prelungirea Clauzei națiunii celei mai favorizate din partea S.U.A., ca și primirea de credite financiare internaționale ori la accesul ca membru titular în Consiliul Europei; defăimarea permanentă a României în mediile politice, economice, bancare, științifice, culturale, ale presei și ale celorlalte mijloace de propagandă în masă etc).

Irendentismul și revizionismul maghiar antiromânesc au acționat continuu pe baza unei concertări sistematice și abile între statul ungar (care stabilește orientarea și acordă mijloacele materiale, precum și suportul politico-diplomatic) ca centru de coordonare, emigrația maghiară din străinătate și minoritatea maghiară din România.

Cu nuanțe nesemnificative, acțiunile irendentist-revizioniste maghiare din perioada postbelică, și cu precădere în ultimele două decenii, reprezintă în fapt o repetare izbitoră - în modalități și variante actualizate - a activităților antiromânești desfășurate în etapa interbelică.

Sunt bine cunoscute urzilele contra unității statale românești ale irendentismului-revizionist maghiar care, în octombrie 1980, a depus un memoriu la Reuniunea C.S.C.E. de la MADRID, solicitându-se, nici mai mult, nici mai puțin, decât proclamarea Statului Independent TRANSILVANIA, acțiune deșăurată prin mijloace politico-diplomatice și informative. În această provocatoare manieră au fost implicați, printre alții, GEZA SZOCS și ERNO BORBELY, căpetenii post decembriste ale U.D.M.R. care, culmea s-au prezentat ca dizidenți anticomuniști și au intrat probabil drept răsplătă, în Parlamentul României! Mostra de naivitate politică din partea românilor, atitudine care a încurajat și "legalizat" acțiunile din Martie 1990 din zona TG. MUREȘ, ca și cruzimile săvârșite în timpul Revoluției din decembrie 1989 și ulterior. Așa se explică și cedările autorităților legitime

române. Iar comportamentul UDMR a fost vădit disprețuitor și deseori provocator față de Legalitate, adevăr istoric și realități din România: nu a votat Constituția din 1991, ca și pe cea din 1923; a contestat și continuă să conteste caracterul național-unitar al Statului Român, revendică refacerea arbitrară Regiuni autonome Maghiare de sorginte și sub presiune străină (sovieto-maghiară) pretinde drepturi colective pentru minoritatea maghiară, drepturi inexistente în nici un stat și, ca atare, necuprinse în vreun document al Națiunilor Unite, O.S.C.E., CONSILIULUI EUROPEI etc.

Și colac peste pupăză, pentru toate aceste "merite perene", U.D.M.R. a fost antrenată cu responsabilități apreciabile în guvernarea României! De aceea înclinăm - deși fără plăcere - să dăm dreptate unui contestat și discutabil personaj care califica zeflemitor pe români ca "stupid people".

O altă obsesie maladivă a fanaticilor maghiari din România o constituie pretenția înființării unui așa zis Minister al Minorităților care, se subînțelege, să fie condus de un concetățean maghiar. Formula actuală a existenței unui Departament pentru problemele minorităților, deși condus tot de un maghiar și cu rang de ministru, nu satisface U.D.M.R.!!

Cu o astfel de exigență, grefată și pe o Lege a minorităților, s-au prezentat liderii "revoluționari" ai U.D.M.R. - prima organizație apărută pe scena politică și chiar cu un program de revendicări și acțiune, încă din 25 decembrie 1989! Și tot atunci, într-o formă imperativ-ultimativă, au cerut cu insistență, reînființarea Universității BOLYAI din CLUJ-NAPOCA, precum și alte privilegii. Imediat și integral pretindeau să li se satisfacă cererile, reprezentând, chipurile o modalitate de corectare a politicii de oprimare, asimilare, persecutare și desnaționalizare la care a fost supusă minoritatea maghiară din România de regimul comunist!

În nici un stat democrat din Occident nu funcționează un minister al minorităților și nici o lege specială pentru minoritățile etnice. De regulă problemele acestora se reglementează, în cadrul regimului străinilor.

De asemenea, este cazul să subliniem că nicăieri în lumea democratică nu există universități de stat în altă limbă decât în cea oficială. Nici măcar în SUA - stat multinațional - în care trăiesc zeci de milioane de americani de origine spaniolă, italiană, germană, aproape opt milioane de greci și polonezi și peste două milioane de unguri etc.

Diaspora maghiară din Europa de vest, din S.U.A. și din alte state democratice nu dispunea în anul 1980, de exemplu decât de un singur gimnaziu - liceu în localitatea BURG-KASTL din landul BAVARIA, subvenționat în comun de Biserica Evanghelică și de primăria comunei!

Or, dacă în S.U.A., FRANȚA, MAREA BRITANIE, ITALIA, GERMANIA, ELVEȚIA și chiar în RUSIA, CHINA, sau INDIA nu s-a apreciat necesitatea unor astfel de instituții de stat (minister pentru minorități, universități și licee în limba minorităților etnice), atunci de unde această aberantă și nocivă pretenție?

Față de aceste realități indubitabile să ai insolența și agresivitatea de a învinui tot partea

română de naționalism extremist, de politici condamnabile împotriva minorității maghiare, înseamnă a practica cu bună știință și premeditat o activitate provocatoare, de nesocotire conștientă a adevărului și de defăimare voită a Statului Român, al cărui cetățean este fiecare membru al U.D.M.R.

Existența unei Constituții moderne, profund democratică și aliniată la cele mai exigente standarde internaționale cu privire la drepturile și libertățile fundamentale ale omului, implicit ale persoanelor aparținând minorităților etnice, asigură același tratament pentru toți fiii (cetățenii) României, fără nici un fel de diferențiere după criterii de naționalitate, sex, stare socială, religie, opțiuni politice sau convingeri filozofice, pregătire școlară etc.

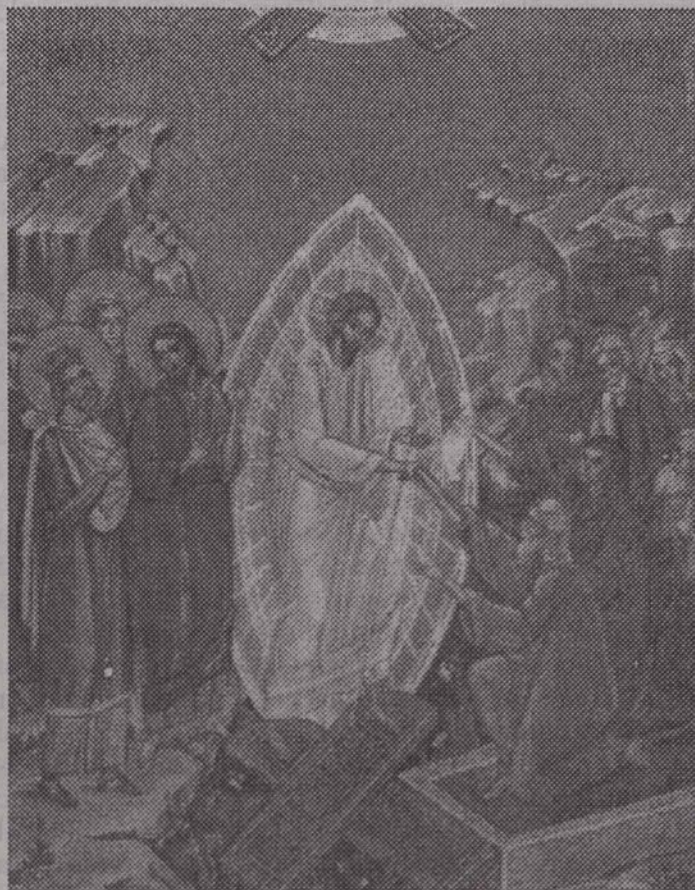
Mergând împotriva curentului euroatlantic și în special, și a reglementărilor internaționale în materia drepturilor omului în general, Troica maghiară antiromânească continuă, când fâțș și agresiv, când voalat și mimând inocența, ori delimitându-se tactic pentru derutarea opiniei publice, politica sa, aproape centenară, irendentist-revizionistă și naționalist-șovină, fără rețineri sau remușcări, fără o reală dorință de adaptare la evoluțiile societății naționale și internaționale. Apartenența la O.N.U., O.S.C.E., CONSILIUL EUROPEI și în curând - pentru Ungaria - la NATO, iar apoi în UNIUNEA EUROPEANĂ, în aceste ultime organizații europene și euroatlantice urmând a intra ulterior și ROMÂNIA, cere statelor membre să manifeste un respect deplin și o voință politică sinceră față de obligațiile ce le incumbă în raporturile bilaterale și multilaterale pe linia drepturilor omului și, deci, ale persoanelor din componența minorităților etnice. O asemenea exigență subînțelege respectul total față de obligațiile asumate, înalta responsabilitate politică și civică, respingerea oricăror forme de intoleranță, ură și discriminare, refuzul tentațiilor ademenitoare de a încălca sau ignora drepturile omului, de a discrimina persoanele aparținătoare diferitelor minorități etnice, ori de a le instiga pe acestea la acțiuni de violență și nesupunere față de autoritățile legitime ale statului pe teritoriul căruia trăiesc.

Comportamentul irendentist-revizionist maghiar antiromânesc este, din nefericire, adânc înrădăcinat în mentalitatea elementelor voit inadaptabile. Hrânindu-se cu speranța deșartă a refacerii "Ungariei Mari", conducătorii țării vecine se preocupau, prin anii 1979-1980, să determine pe liderii partidelor socialiste și comuniste aflate la putere în FRANȚA (FRANÇOIS MITTERAND, respectiv GEORGES MARCHAIS), contând și pe sprijinul fostului prim ministru RAYMOND BARRE, căsătorit cu o unguroaică, să ceară revizuirea hotărârilor Conferinței de Pace (Tratatul de la TRIANON, VERSAILLES, SÈVRES), care, în lumina evoluțiilor politice de o jumătate de secol "și-ar fi dovedit injustețea, în defavoarea Ungariei, sfărțecându-i arbitrar teritoriul!!"

În consecință, partea ungară spera să determine organizarea unei Conferințe internaționale, la inițiativa FRANȚEI, în urma căreia să redobândească, total sau parțial

Învierea Domnului

Între peșteră și cruce s-a petrecut întreaga viață omenească a lui Hristos. Aventura omenească a divinității s-a desfășurat între două cutremurătoare simboluri: **peștera** - simbol al ignoranței pe care a luminat-o prin naștere - și **crucea**, instrument de tortură pe care a sfințit-o prin moarte. S-a născut între dobitoace și a murit între tâlhari. Semne că simplitatea se învecinează cu puritatea și că păcatul și sfințenia pot fi întâlnite în aceeași suferință.

Care este esența vieții lui Hristos? Acea că în lumea ignorantă și păcătoasă poți să-ți păstrezi

puritatea îndurând totul și iertând totul.

Caracter fără de model și imposibil de copiat, Fiul lui Dumnezeu întruchipează virtuțile omului ca legiuitor al trecerii Sale către nemurire. Faptele din întreaga Sa viață sunt icoană fidelă învățurii sale. Și toate sunt miracole, având o întreită rădăcină - a credinței, a iubirii și a puterii - prin care și-a dovedit dumnezeirea.

Dar dintre toate minunile cea fără seamă este învierea. Sfântul apostol Pavel o consideră esențială pentru religia creștină căci dacă Iisus Hristos n-ar fi înviat, credința ar fi fost

zadarnică și predica un act gratuit. Iată ce spune el în prima scrisoare către Corinteni: "Dacă nu există o înviere a morților, nici Hristos n-a înviat. Și dacă n-a înviat Hristos, atunci propovăduirea noastră este zadarnică și zadarnică este și credința voastră".

Silogismul paulinic își găsește corespondențele în următoarele: "Căci dacă moartea a venit prin om, tot prin om a venit și învierea morților. Și după cum toți mor în Adam, tot așa vor învia în Hristos".

Pentru a explica miracolul învierii, Sfântul Pavel apelează la miracolul obișnuit al naturii "Dar va zice cineva: «Cum înviază morții? Și cu ce

trup se vor întoarce?» Nebun ce ești! Ce sameni tu nu înviază dacă nu moare mai întâi. Și când sameni, sameni nu trupul care va fi, ci doar un grăunte, cum se întâmplă fie de grâu, fie de altă sămânță". Analogia este condusă până la ultimele consecințe. "Așa este și învierea morților. Trupul este semănat în putrezire și înviază în neputrezire (...) Este semănat trup firesc și înviază trup duhovnicesc. Dacă este un trup firesc, este și un trup duhovnicesc".

Înțelegem că minunile cristice și, prin urmare, cea mai însemnată minune - învierea - nu sunt **contra naturam** ci **supra naturam**. Așa cum și Dumnezeu poate fi cunoscut în lucrarea Sa minunată de fiecare zi care este însăși firea în continuă prefacere. El poate fi înțeles și în supra firescul ce dă sens și finalitate lumii.

Pentru a ilustra acest mister capital, Fiul Omului a trebuit să moară și să fie îngropat (asemenea seminței, așadar) pentru putrezire, așa precum a spus El însuși. Cf. Evangheliei lui Matei: "Căci după cum Iona a fost trei zile și trei nopți în pântecul chitului, tot așa Fiul Omului va fi trei zile și trei nopți în sânul pământului".

Căci așa cum s-a născut, în peșteră, în peștera pământului s-a întors pentru înviere, fiindcă nu altfel poate fi socotit mormântul. Dar aceasta este, la urma urmei, circumstanța omului, exprimată de zisa biblică, "din pământ ești făcut și în pământ te vei întoarce". Este locul trupului firesc, al substanței perisabile, din care se eliberează trupul duhovnicesc pentru eternitatea lui Dumnezeu din care a purces. Între firescul primului, supus devenirii și pieirii, și suprafirescul celui de-al doilea, dedicat eternității, există o incompatibilitate de substanță dar nu

în spirit, care singur creează și distruge, sfărâmând până la sfârșit bariera morții ce desparte cele două stări. Astfel se poate înțelege cuvântul lui Hristos care o oprește pe Maria să-l atingă. "Noli me tangere".

"Nu te atinge de mine, căci încă nu m-am suit la Tatăl Meu, ci du-te la frații mei, și le spune: Mă sui la Tatăl Meu și Tatăl vostru". (Vezi Evanghelia lui Ioan.) Nu ne vom referi la disputa, care există și azi, asupra identității femeii care i-a atins trupul, Maria, Maica Domnului sau Maria Magdalena și care dispută are sprijinitori puternici, de o parte și de alta, respectiv, în sfinții părinți ai bisericii Grigore Palamas și Ioan Gură de Aur, dar ne vom opri la faptul paradoxal că interdicția pe care Hristos i-o formulează Mariei o depășește El însuși când îl lasă pe Toma, ucenicul necredincios, să-I pipăie rănilor.

Această încălcare nu arată decât un singur lucru. Că Iisus pune mai presus decât orice, credința. Îl mustră pe Toma dar folosește acest ultim prilej pentru a da o ultimă învățătură ucenicilor Săi și, prin aceștia, nouă. "Ferice de cei ce n-au văzut și-au crezut". Căci adevărul nu este totuna cu certitudinea, aceasta din urmă ținând de materialitatea lumii, condamnată fiind, ca și aceasta, morții. O sumedenie de certitudini considerate, la timpul lor, adevăruri s-au dovedit a fi erori ale minții omenești. Adevărul relevant al învierii rezistă și azi, hrănit de credința noastră din neam în neam, din generație în generație, sentiment omenească dar și supraomenească, căci în el transpare și strigă divinul.

C. Radu-Maria

Avertismentele istoriei

"teritoriile pierdute prin hotărârile nedrepte ale cărei victimă fusese!?"

Pe linia aceleiași obsesii și iluzii, Troica maghiară, la sugestia BUDAPESTEI, îngrijorată de identificarea continuă de noi urme istorice, care atestau vechimea și permanența vieții românilor pe pământul strămoșesc, a luat măsura obținerii de fragmente ale vestigiilor arheologice descoperite de cercetătorii români, suspectându-ne că am atribuit acestora o vechime concordantă cu tezele istoriografiei române. Pornindu-se de la această bolnăvicioasă neîncredere, partea ungară a hotărât ca prin relațiile ei discrete la laboratoarele din PARIS și STOCKHOLM să stabilească vechimea respectivelor descoperiri arheologice, cu accent pe acelea din zona Transilvaniei. În cazul că suspiciunea lor se dovedea neîntemeiată se aplica linia tăcerii absolute pentru a se evita reacții nedorite din partea ROMÂNIEI. Dacă, dimpotrivă, analizele infirmau aprecierile specialiștilor noștri se

preconiza declanșarea unei ample acțiuni de condamnare a practicilor mistificatoare românești, și concomitent de promovare a tezilor istoriografiei maghiare.

Faptul că până în prezent România nu are ecou defavorabil arată că tentativele irendentismului-revizionist maghiar au eșuat. Acest lucru nu trebuie să ne amăgească cu privire la abandonarea politicii multiseculare a irendentismului ungar.

Surprinde menținerea, aproape permanent pe o poziție defensivă a specialiștilor noștri în prezentarea continuă, pertinentă și în forme persuasive și de largă audiență a adevărului istoric cu privire la poporul român. Mai mult, adoptarea unei concepții și strategii ofensive, cea mai productivă ar fi fost și este cea a preluării inițiativei. Cu titlu de exemplu, credem că ar fi trebuit exploatate divergențele existente în cercurile științifice - și nu numai în acestea - maghiare, referitoare la originea limbii

(ungro-finică sau sumeriană) și a venirii și stabilirii în Câmpia Panoniei (prin nordul Europei sau din MESOPOTAMIA prin sudul Peninsulei Balcanice - ALBANIA). Iată cât de actuale sunt aprecierile făcute de ministrul de Externe al României, GHEORGHE TĂTĂRĂSCU, șeful delegației țării noastre la Conferința de Pace de la Paris, care în expunerea sa din 2 septembrie 1946 sublinia:

"... toate aceste obiecțiuni și toate aceste plângeri complet lipsite de orice bază reală nu sunt făcute decât pentru a crea o impresie pe cât de falsă, pe atât de injustă, cu privire la situația actuală a ungarilor din Transilvania"; "... toate libertățile cetățenești, toate garanțiile pentru libera folosire a limbii materne, pentru o dreaptă participare la administrație și pentru accesul fără piedici la toate activitățile economice, sunt deplin asigurate ungarilor stabiliți în Transilvania", adăugând că "Omnirea nu se poate împărți în state cu minorități protejate și în state cu minorități neprotejate. Această situație ar fi în contradicție chiar cu principiile fundamentale ale Organizației Națiunilor Unite și ar naște un izvor permanent de agitație și tulburări."

Subscriem fără nici o rezervă la concluzia și îndemnul părții române, din același document valabil integral atunci ca și acum, după 50 de ani:

"Lumea nouă la clădirea căreia dorim să colaborăm din toate puterile noastre, nu ar putea să se stabilească și să dureze decât prin smulgerea din rădăcini a tuturor forțelor șovinismului și a tuturor forțelor egoismului."

Ar trebui poate ca toate popoarele să procedeze la un examen și chiar la o revizuire a conștiinței lor. În ceea ce privește România, și-a făcut această revizuire. Este rândul Ungariei să o facă pe a sa.

Astăzi noi nu suntem decât două popoare care stau pe calea unei împăcări definitive, două popoare care doresc să-și întindă mâna de prietenie pe deasupra prăpastiei de ură și de lupte ale trecutului.

La o asemenea profesiune de credință și spirit vizionar generate de simțul responsabilității politice, nu avem decât un amendament: atât cercurile maghiare antiromânești, cât și autoritățile române să nu uite avertismentele dureroase ale Istoriei.

Mircea Manea

Unirea Basarabiei cu România

pe fundalul Revoluției bolșevice și al apariției statelor succesorale

La 27 martie/9 aprilie 1918, la Chișinău, Sfatul Țării vota istorica Declarație de unire: "În numele poporului Basarabiei, Sfatul Țării declară: Republica Democrată Moldovenească (BASARABIA), în hotarele ei dintre Prut, Nistru, Dunăre, Marea Neagră și vechile granițe cu AUSTRIA... de azi înainte și pentru totdeauna se unește cu România". Era expresia unui vis secular împlinit după 106 ani de stăpânire muscălească asupra românilor din Moldova de Est. hotarul de răsărit al României se stabilea pe linia firească și cea hărăzită de Dumnezeu, râul Nistru. Cetățile de margine, Hotin, Soroca, Tighina, Cetatea Albă, codrii Orheiului și ai Tighinei, mănăstirea Căpriana și satele răzeșești de la Lăpușna, toate aceste locuri ce aminteau de trecutul glorios al neamului românesc reveneau acasă, reveneau la sânul Patriei Mame.

S-a petrecut acest mare eveniment în condiții de răstriețe, când Puterile Centrale ne sugrumau impunându-ne înrobitorile condiții ale unui tratat de pace umilitor, aliații occidentali erau departe și izolați, fără a putea să ne ofere un sprijin real. Rusia, după ultimele convulsii ale imperiului mamut se afla în plină anarhizare și declanșare a unui pustiitor război civil. Eforturile românilor basarabeni axate pe direcția desprinderii de "îmbrățișarea" seculară a vecinului din răsărit și revenirea în albia firească românească a Basarabiei nu au fost deloc simple. Practica politicii imperialiste rusești a fost preluată de formațiunile noi succesorale ale fostului imperiu țarist.

În vara anului 1917 când imperiul rusesc devenise terenul de manifestare a unor procese de dezmembrare, liderii mișcării naționale din Ucraina și-au declarat deschis intențiile de încorporare a Basarabiei în viitorul stat național ucrainean. Pe parcursul anilor 1917-1919 pretențiile forțelor naționaliste ucrainene asupra teritoriului dintre Prut și Nistru s-au manifestat în funcție de succesele sau insuccesele acestora în lupta cu armatele bolșevice. Tonul Radei Centrale și a Directoratului (guvern) de la Kiev devenea mai agresiv atunci când reușeau o consolidare a poziției lor și invers, când puterea cuvântului naționalist scădea sub presiunea bolșevicilor, se modifica și atitudinea față de problema Basarabiei.

Deși adversari ai Radei, bolșevicii au avut o poziție similară față de doleanțele românilor basarabeni: vom enumera doar unele momente mai relevante care reflectă politica guvernului lui Lenin față de intențiile basarabenilor de a transpune în practică dreptul popoarelor la autodeterminare, proclamat de Guvernul lui Kerenski și recunoscut de cel sovietic.

1. Trimiterea de comisari bolșevici în Basarabia pentru așăderea focului mistuitor al revoluției proletare;

2. Incitarea prin acești comisari a unor mișcări anarhizante, îndemnuri la răzvrătire, acte de violență, devastări și nesupunere;

3. Teroarea deschisă a forțelor bolșevice recrutate din rândurile trupelor rusești de pe frontul român, împotriva membrilor Sfatului Țării;

4. Până la momentul intrării unităților române în Basarabia (ianuarie 1918) guvernul sovietic a preferat să dirijeze din umbră acțiunile agenților săi în persoana comisarilor. Prezența armatei române în Basarabia spulbera orice iluzie la Petrograd, deoarece aceasta era unica forță eficientă capabilă să asigure protecția Basarabiei în fața pericolului extinderii revoluției mondiale pe direcția Balcani. Astfel se explica reacția rapidă a bolșevicilor la aflarea veștii despre intrarea armatei române în Chișinău;

5. Cât de mare a fost importanța pe care o acordau Basarabiei bolșevicii, vin să demonstreze acțiunile lor neobișnuite în practica relațiilor dintre statele civilizate (arestarea reprezentanților statului român aflați la Petrograd, întreruperea relațiilor diplomatice, sechestrarea tezaurului statului român evacuat în Rusia).

6. Crearea Colegiului Suprem Autonom pentru problemele ruso-române în frunte cu Cristian Racovski, care a reprezentat unul din instrumentele promovării politicii sovietice în problema Basarabiei.

Aât politica sovietică cât și încercările guvernului de la Kiev de a relua problema încorporării Basarabiei la Ucraina după pacea de la Brest-Litovsk (februarie 1918) au convins pe majoritatea membrilor Sfatului Țării că pentru românii basarabeni există doar o singură soluție: unirea cu România. Prin agresivitatea și rapacitatea lor, atât bolșevicii din Rusia cât și naționaliștii ucraineni au grăbit actul unirii Basarabiei cu România. Nu vrem să spunem că l-au determinat, deoarece marele eveniment de la 27 martie 1918 este opera neamului românesc, primejdia pe care însă au reprezentat-o formațiunile statelor succesorale ale imperiului rus pentru ființa românismului în Basarabia, a stimulat apropierea românilor de pe ambele maluri ale Prutului.

Nu lipsită de interes rămâne și problema atitudinii pe care au avut-o în problema dreptului basarabenilor la autodeterminare, reprezentanții forțelor antibolșevice din Rusia, care au luptat deschis împotriva puterii sovietice în anii războiului civil (1918-1920). Este cunoscută promisiunea făcută de către președintele Franței,

Georges Clémenceau în numele Puterilor Aliate, într-o scrisoare către conducătorul suprem al Rusiei, amiralul Kolceak din ianuarie 1920 de a recunoaște și pentru viitor dreptul Rusiei asupra Basarabiei. Chiar dacă inițiativa în această privință aparține puterilor occidentale, nimeni nu poate tăgădui că autorii ei au făcut-o în totală cunoștință de cauză, înțelegând prea bine că o asemenea ofertă conta mult în hotărârea amiralului de a continua lupta contra bolșevismului. Menținerea Basarabiei în hotarele unei viitoare Rusii fără bolșevici era tocmai ceea ce-și dorea amiralul și omul de știință rus, cunoscut explorator al Arcticii, Alexandru Vasilievici Kolceak.

Nu mai puțin importantă este cunoașterea atitudinii unui alt conducător al armatelor albe din Rusia, Anton Ivanovici Denikin. Acest general țarist care s-a aflat în fruntea unor numeroase unități militare care în anii 1918-1919 au controlat partea de sud a Rusiei, după înfrângerile suferite în luptele cu trupele sovietice, s-a refugiat în Europa Occidentală și la mijlocul anilor '20 a editat mai multe volume ale memoriilor sale intitulate "Studii despre răzmerița din Rusia". Această lucrare ne oferă cea mai potrivită ocazie pentru cunoașterea opiniei generalului A. Denikin în problema Basarabiei, mai ales că în vol. II există un capitol intitulat "Basarabia".

Într-un limbaj departe de a reprezenta spiritul și nivelul generalului înfrânt pe câmpul de către armatele proletare el încearcă să aprecieze evenimentele petrecute în Basarabia la sfârșitul primului război mondial, împrôscând cu noroi și aducând cele mai neverosimile injurii la adresa României. El ajunge să constate că "Basarabia a fost subjucată de români". Toate păcatele posibile și imposibile din această lume au fost atribuite guvernului român, frunțașilor mișcării naționale din Basarabia anilor 1917-1918, Sfatului Țării. În dorința de a fi cât mai convingător, autorul prezintă diverse fapte menite să compromită dreptul românilor basarabeni la autodeterminare, A. Denikin, la modul cel mai serios, considera Basarabia un teritoriu rusesc, o provincie dominată total de cultura rusă.

Chiar dacă cele expuse mai sus permit a concluziona că în Rusia de la finele primului război mondial s-au angajat într-o luptă pe viață și pe moarte diferite forțe politice care își revendicau dreptul de a cârmui în viitor acest spațiu enorm, toți cei care reprezentau o forță mare sau mică, de la soldatul cu panglică roșie la manta până la generalii și amiralii proclamați "conducători supremi" își propuneau drept obiectiv comun menținerea integrității fostului imperiu. Povestea

cu dreptul la autodeterminare a fost o simplă înșelătorie, ea se încheia acolo unde un popor dorea să părăsească pușcăriia autocrației ruse în care fusese deținut de țarism, iar apoi de noii temnicipi. Pentru Basarabia ei nu concepeau o altă formulă decât pista de lansare într-o ofensivă asupra întregii Europe de Sud-Est.

Scopuri nu mai puțin nobile au fost urmărite și în Occident în legătură cu Basarabia. Este cunoscută acea replică a generalului Averescu dată diplomaților Puterilor Centrale care la tratativele de pace încercau să acrediteze ideea schimbului Basarabiei pentru Dobrogea făgăduită Bulgariei: "Voiți să ne luați ceea ce este al nostru, adică Dobrogea și să ne dați în schimb ceea ce nu este al vostru: Basarabia!"

Nu mai puțin perfizi au fost și aliații României din rândul membrilor Antantei. Amintim mai sus gest al lui G. Clémenceau ce promitea Basarabia lui A. Kolceak a avut loc aproape la 2 ani după ce ministrul Franței la Iași, Saint-Aulaire a recomandat lui I. Inculeț: "Faceți unirea cât mai repede. Nimeni nu se va găsi printre aliați, care să nu sprijine acest început al înfăptuirii României Mari." Această promisiune a fost urmată nu numai de atitudinea sfidătoare a lui G. Clémenceau, dar și de acel blocaj colectiv organizat de marile puteri la Conferința de pace în problema Basarabiei. Cu acea ocazie Ion Pelivan avea să constate că "Basarabia devenise obiect de șantaj în mâna dictatorilor lumii, mai ales a Statelor Unite, pentru a impune României voința și punctul lor de vedere".

Drept o încercare de a pretinde României "darea de sânge pentru recunoașterea actelor unirii" poate fi considerată activitatea ministrului Franței la București, Henri Cambon, care în primăvara anului 1920 a încercat să antreneze țara noastră într-o campanie militară alături de Polonia împotriva Rusiei Sovietice. Guvernul român, "a respins această ofertă, arătând că nu caută aventuri dincolo de frontierele sale".

Politica rusească în problema Basarabiei a avut susținere și din partea unor noi state apărute pe ruinele Imperiului Austro-Ungar dezmembrat. La 1 mai 1919, Cristian Rakovski în calitate de șef al executivului bolșevic al Ucrainei a pretins retragerea armatei române în 48 de ore din Basarabia și Bucovina. Motivul acestei cereri îl explica tot C. Rakovski, care într-o telegramă adresată lui Bela Kun preciza despre intenția guvernului sovietic "ca prin Basarabia, Bucovina și Galiția să întindă o mână de ajutor Republicii Sovietice Ungare".

Radu Ciuceanu

Lumea politică

150 de ani de la revoluția europeană de la 1848
în Țările Române

Cauzele revoluției române de la 1848 sunt înfipite adânc în trecutul zbuciumat al neamului românesc, căci, așa cum scria istoricul, teoreticianul și fruntașul revoluționar român Nicolae Bălcescu în lucrarea *Mersul revoluției în istoria românilor*, "revoluția generală (europeană - n.n.) fu ocazia, iar nu cauza revoluției române. Causa ei se pierde în (cele) optsprezece veacuri de trude, suferințe și lucrare a poporului român asupra lui însuși". Iar cauza nu putea declanșa decât un singur mareș scop: *libertatea*. "Libertatea internă - scria același Nicolae Bălcescu - este greu a fi dobândită fără libertatea de sub dominația străină". Și cum Țările Române erau supuse unor mari imperii - Moldova și Țara Românească erau vasale Imperiului otoman, iar Transilvania, Banatul, Maramureșul și Bucovina ocupate de Imperiul habsburgic - revoluțiile desfășurate aici urmăreau atât dobândirea libertății sociale cât și a libertăților națională și statală. Era clar un prim pas, pentru că următorul trebuia să fie ceea ce - de la marele voievod unificator de neam și țară, Mihai Viteazul (1593-1601) - pentru toți românii era scopul suprem: *Unirea tuturor românilor într-un singur stat suveran*. În plină desfășurare a revoluției, ziarul "Constituționalul" scria că "toate țările locuite de români trebuie să se numească România și să formeze un stat (...) pentru că toți patrioții români, locuitori pe dânsle formează nația română, care cere să fie una și nedespărțită."

Revoluția română a început în Moldova în ultimele zile ale lunii martie 1848, la care au participat tineri animați de ideea eliberării sociale și naționale, orașeni, boieri liberali, dar și boieri conservatori, adversari ai domnitorului Mihail Sturdza. Toți aceștia doreau să acționeze pentru alegerea unui "domn patriot" care să aducă "fericirea norodului". La adunarea politică din seara zilei de 27 martie de la hotelul "Petersburg" din Iași, la care au luat parte 1.000 de persoane din toate straturile sociale, a fost adoptată o petiție - proclamație cu 35 de puncte revendicative, redactată de poetul *Vasile Alecsandri*. Entuziasmul a fost general. Viitorul domnitor al Principatelor Unite *Al. I. Cuza*, participant activ la revoluția de la 1848, declara în acele zile fierbinți: "trebuie să deschidem un viitor nației noastre vrednic de mărirea trecutului strămoșilor noștri români! Astăzi toate națiile învie, trebuie să învie și a noastră!"

Profitând de lipsa de pregătire a revoluționarilor, ale căror măsuri de luptă armată erau într-o fază incipientă, autocratul domnitor Mihail Sturdza a înăbușit revoluția din Moldova. Au fost arestate sute de persoane, unii au fost surghiuniți pe la mănăstiri și moșii izolate, iar alții, cei considerați mai primejdioși, exilați peste Dunăre în Imperiul otoman. Alte sute s-au refugiat peste graniță, participând la revoluțiile din Țara Românească și din Transilvania.

Românii aflați sub stăpânire habsburgică s-au alăturat cu entuziasm și plini de speranțe revendicărilor social-politice ale revoluționarilor maghiari privind desființarea privilegiilor feudale, instaurarea egalității și a libertăților publice și, mai ales, desființarea iobăgiei; dar nu au putut accepta proclamarea forțată a "unirii" Transilvaniei cu Ungaria, teritoriu în care ei reprezentau marea majoritate a populației. Întruniți în succesive adunări, fruntașii românilor transilvăneni au analizat situația ce se crease și au constatat starea de nemulțumire generală a țărănimii iobage din această țară românească, față de modul arogant, disprețuitor și lipsit de dreptate cu care Budapesta revoluționară trata situația socială și națională a românilor. Cu ocazia unei întruniri a tineretului român, maghiar și sas de la Târgu Mureș de la sfârșitul lunii martie 1848, *Avram Iancu* și *Alexandru Papiu Ilarian* s-au declarat răspicat pentru "întronarea dreptății și egalității", pentru "existența națională a tuturor celor ce locuiesc în Ardeal și Ungaria". Numai că, nobilimea maghiară, ce preluase conducerea în Ungaria, în frunte cu *Lajos Kossuth* hotărâse deja să creeze un stat național maghiar, cu o singură națiune recunoscută și beneficiară de drepturi: națiunea maghiară, cu o singură limbă oficială: limba maghiară. Aceste hotărâri lezau aspirațiile legitime ale românilor, cehilor, slovacilor, rutenilor, sârbilor, croaților, slovenilor etc. care erau majoritari în teritoriile din afara Ungariei și pe care Ungaria revoluționară le incluse în noul stat proclamat, fără să țină seama de dorințele stăpânilor de drept al acelor teritorii. Despre această situație privind teritoriile românești, gazeta radicală maghiară "Marcius Tizenötödike" scria: "În Transilvania, două puteri au să hotărască asupra soartei unirii: dieta și poporul român. Dieta (adunarea nobiliară a Principatului - n.n.) nu reprezintă decât câteva sute de oameni, românimea

înseamnă Transilvania întreagă (...). Unirea Transilvaniei cu Ungaria fără consimțământul românilor e un lucru de care nici să nu ne apucăm".

Cu tot acest avertisment venit din interior, cu toată opoziția celor 40.000 de români transilvăneni, adunați din toate părțile pe Câmpia Libertății de la Blaj (3/15 - 5/17 mai 1848), cu toate argumentele intelectualilor români - *Simion Bărnuțiu*, *Avram Iancu*, *August Treboniu Laurian*, *Aaron Pumnul*, *Gheorghe Barițiu*, *Timotei Cipariu*, *Andrei Șaguna*, *Eftimie Murgu*, *Al. Papiu Ilarian* - Dieta nobiliară a Principatului Transilvania, compusă numai din reprezentanții păturilor privilegiate și în care națiunea română majoritară nu avea nici un reprezentant a hotărât la 17 mai 1848 anexarea Transilvaniei la Ungaria. Se anula astfel și vechea autonomie a Principatului. Totodată, dieta maghiară a hotărât amânarea desființării iobăgiei pentru românii transilvăneni și reprimarea cu armele a mișcărilor țărănești antifeudale, dar și a celor ce nu recunoșteau "unirea" Transilvaniei cu Ungaria.

In același timp, în Țara Românească un comitet revoluționar, a pregătit din timp declanșarea revoluției care a izbucnit în două locuri: la 9 iunie în comuna Islaz, jud. Dolj, și la 11 iunie în București. Revoluția a învins: domnitorul *Gh. Bibescu* a abdicat și a fugit din țară și s-a format un guvern revoluționar provizoriu, din care făceau parte *Nicolae Bălcescu*, *Ion Heliade Rădulescu*, *Nicolae Golescu*, *Ștefan Golescu*, *Gheorghe Magheru*, *Ion Odobescu*, *C.A. Rosetti*, avându-l în frunte pe mitropolitul țării *Neofit*. Însă programul revoluționar, de desființare a privilegiilor feudale, a generat contrarevoluția. Mai întâi, o parte de ofițeri în frunte cu coloneii *Ion Odobescu* și *Ion Solomon* au încercat să aresteze membrii guvernului, dar planul lor a fost dejucat de o femeie curajoasă, *Ana Ipătescu*. Apoi, s-a pornit contrarevoluția externă prin intervenția directă a armatelor Imperiului otoman. În urma *Protestului* adoptat pe Câmpia Libertății de la București de zeci de mii de români, adresat întregii Europe, reprezentantul Porții otomane a purtat tratative cu membrii guvernului revoluționar ce s-au lungit pe parcursul întregii veri a anului 1848. Însă presiunea diplomatică a Rusiei țariste asupra Imperiului otoman, dublată de pătrunderea armatelor imperiale ruse în Moldova și Țara Românească a forțat Poarta otomană să întrerupă

negocierile și să declanșeze, în septembrie 1848, operațiuni militare asupra Bucureștilor; să aresteze pe o parte din membrii guvernului și să reinstaureze vechiul regim.

În aceeași lună septembrie 1848, românii transilvăneni, exasperați de valul de represii sângeroase declanșate împotriva lor, s-au adunat din nou la Blaj în număr de peste 60.000, dar de această dată înarmați. Au respins anexarea Transilvaniei la Ungaria și au cerut convocarea unei diete democratice, alcătuită proporțional cu numărul fiecărei națiuni conlocuitoare. Acestei idei i s-au alăturat sașii întruniți la Sibiu. La Blaj, *Comitetul național român* condus de *Simion Bărnuțiu* a fost împuternicit să ia toate măsurile în vederea organizării unor efective militare capabile să apere ființa națională și drepturile sociale ale românilor transilvăneni. Tot atunci au fost înființate (după modelul vechii armate române) 15 legiuni românești comandate de câte un prefect și un viceprefect; fiecare legiune era alcătuită din centurii având în frunte tribuni și vicetribuni. Principala zonă a rezistenței românești împotriva armatelor maghiare s-a aflat în Munții Apuseni unde comanda supremă o avea *Avram Iancu*, iar legiunile aveau prefecti dârji și neînfricați precum *Ioan Buteanu*, *Petre Dobra*, *Ioan Axente Sever*, *Simion Balint*, *Vasile Fodor*, *Ioan Vlăduțiu*, *Vasile Moldovan*, *Ionian Brad*, *Nicolae Corcheș*. Pe fundalul conflictului dintre români și maghiari intervin în vara anului 1849 în Transilvania armatele Imperiului habsburgic și ale Imperiului țarist. Ambele revoluții, română și maghiară, sunt înfrânte. Apropierea dintre cele două naționalități nu s-a putut face datorită modului sălbatic de sângeros în care au înțeles maghiarii să-și impună voința. Numai "tribunalul de sânge" de la Cluj a dispus executarea a aproape 4.500 de români după o judecată sumară și părtinitoare. Iar în urma luptelor de pe tot întinsul Transilvaniei au murit cu arma în mână peste 10.000 de români dornici de dreptate și libertate.

Înfrângerea revoluției române de la 1848 s-a datorat intervenției directe a forțelor represive externe, dar și reacțiunii interne, a miopiei politice practicate de nobilimea maghiară, zisă liberală, când de fapt era profund retrogradă. Desfășurată în întreg spațiul național, revoluția a urmărit să înlăture regimul feudal și să deschidă drumul unei societăți burgheze, să creeze condițiile constituirii viitoarei Români moderne.

Corneliu R. Mihail

Dan M. Brătianu - Amintiri politice

(urmare din numărul trecut)

Punerea mea în libertate la 3 aprilie 1963, după 15 ani și 3 zile de pușcărie

Mă aflam în închisoarea Gherla, în Ardeal și nu știam deloc care urma să-mi fie soarta.

Într-adevăr, fusesem arestat la 31 martie 1948 și întrucât fusesem condamnat la 15 ani, ar fi trebuit să fiu eliberat cel târziu la 31 martie 1963, dar martie trecuse, aprilie începuse și nimic nu se petrecea.

Totuși, la 3 aprilie am primit ordinul să-mi iau catrafusele și am fost dus la grefă. Acolo, am primit un pachet conținând o parte din efectele mele și am constatat că mi se schimbaseră o pereche de pantaloni buni cu una de calitate mai proastă. Am primit apoi așa zisele mele obiecte de valoare și anume o brichetă care nu era a mea și nu funcționa, un toc rezervor și ceasul meu care trebuie că va fi trecut prin încercări grele.

Am fost pus să semnez o hârtie atestând că nu aveam nici o pretenție și când am vrut să aflu ce se întâmplase cu banii la care aveam dreptul pentru munca mea la atelierele de la Aiud, mi s-a răspuns că urmau să acopere costul biletului meu de întoarcere și nu am primit decât un rest de câțiva lei. Era de fapt un furt în toată regula, căci, conform legii, trebuia să fiu repus în libertate acolo unde fusesem arestat, deci în București.

Dar nu eram la capătul surprizelor.

După ce am terminat toate formalitățile, am fost dus la poarta pușcăriei unde am fost primit de un sergent major și de un milițian.

Văzând privirea mea mirată, mi-au explicat că eram liber, dar că trebuia să-i urmez la comisariatul de poliție. Am fost introdus într-o cameră cu un pat de campanie unde mi s-a spus să aștept. Ora mesei de prânz fiind de mult trecut, am început să mănânc o parte din pâinea și brânza care mi se dăduse de pușcărie.

Nu puteam deloc să-mi dau seama de situația mea juridică. Nici unul dintre reprezentanții forței publice cu care aveam de a face nu vroia sau nu putea să-mi dea explicații.

În fine, spre seară, cei doi milițieni au venit să mă ia, ca să mă conducă la gară, dar spre surprinderea mea s-au urcat cu mine în compartiment. După o noapte fără incidente am coborât din tren la București și am intrat într-o sală de așteptare. Acolo, sergentul major mi-a spus că, dacă aveam rude la București, puteam lua contact cu ele și mi-a arătat un post de telefon public.

Consultând cartea de telefon, am constatat repede că familia mea

nu mai avea telefon. Am început atunci să caut în ordine alfabetică rude sau foști colegi de la Societatea de Telefoane la care puteam apela.

Am fost trimis la plimbare de un văr care mi-a spus că ora 4 dimineața nu era o oră la care puteai să-ți permiți să deranjezi pe cineva. Am avut mai mult noroc cu un fost coleg de la telefoane, Emil Berindei. Mi-a spus că va veni imediat să mă vadă. Într-adevăr, o jumătate de oră mai târziu sosea, cu un sac plin de provizii și 200 de lei. Își golise frigiderul și îmi adusese toate economiile. I-am dat ceasul meu și m-a asigurat că-l va da la reparat.

Și astăzi, după mai mult de 20 ani, amintirea acestui ajutor mai mult decât frățesc mă mișcă profund. Prietenul meu m-a părăsit puțin înainte de plecarea trenului în care m-am urcat cu milițienii.

Nu-mi cunoșteam destinația, dar direcția era Constanța. Am coborât totuși la jumătate de drum, la Ciulnița și de acolo am luat un mic tren automotor în direcția Slobozia, județul Ialomița, unde am coborât. Acolo, am fost dus la miliția locală și am fost dat în primire unui locotenent de miliție care m-a băgat într-o curte unde mi-a spus să aștept. Nu era decât o singură persoană în această curte, un om de vreo 30 ani, care mi s-a părut să fie tot atât de dezorientat ca mine. Am făcut cunoștință. Răspunsurile sale la întrebările mele au fost destul de evazive, dar mi-a spus că speră să poată ajunge în București și că putea să-mi avizeze rudele și cunoștințele, dacă îi dădeam adresele. Neavând nimic de ascuns, i le-am dat, căci, chiar dacă era informator nu încălcam nici un regulament.

După vreo oră a fost chemat de șeful miliției și a dispărut. După altă jumătate de oră, șeful a reapărut, m-a ocărât și mi-a spus că nu aveam voie să vorbesc cu nimeni. Nu mai înțelegeam nimic.

După o altă jumătate de oră un alt sergent a apărut, mi-a cerut numele și mi-a spus să-l urmez. M-a urcat într-o căruță condusă de un țaran și mi-a spus să mă duc acolo unde acesta mă va conduce.

Țaranul nu prea era vorbăreț. Aveam impresia de a fi ciumat, astfel încât am decis să tac și să mă bucur cât mai mult de acest peisaj fascinant care este câmpia Bărăganului.

După o oră și un sfert am ajuns la comuna Viișoara unde am fost debarcat la primărie denumită Consiliul Popular de către comuniști. Am fost primit de primarul în persoană, un om de circa 30 ani, care a fost prima persoană care, după "punerea mea în libertate", m-a primit cu un surâs. Mi-a urât bun venit și mi-a spus că Viișoara era domiciliu obligator al unor deținuți puși în libertate și că sergentul major care mă primise la Slobozia era șeful de care depindeam și la care trebuia să mă prezint chiar a doua zi.

În ceea ce îl privea pe dânsul, trebuia să mă ducă la locuința mea și să mă prezinte unui vecin care putea să-mi ajute să mă instalez.

Viișoara era un sat care fusese construit de țărani din Banat, de origine germană, care fuseseră deportați în Bărăgan, după ce li se luase tot avutul. Majoritatea pleaseră după vreo 10 ani de domiciliu obligator. Trebuie să menționez aici o anomalie juridică. Copiii născuți în domiciliu obligator cădeau sub aceeași sentință care lovise pe părinții lor și nu aveau voie să părăsească Bărăganul. Puțin mai târziu, primarul m-a dus la o colibă din chirpici, situată la extremitatea satului și m-a prezentat locatarilor unor colibe vecine. Unul dintre ei era un adventist căruia m-a dat în primire. Regret că nu-mi aduc aminte numele său.

Coliba mea se compunea din 2 camere, separate de un mic coridor. Există o sobă într-una din camere. Un strat gros de praf acoperea solul din pământ bătut. Nici un mobilier. Plafonul era crăpat, varul de pe pereți se fărâmița, dar minunatul soare al Bărăganului pătrundea prin ferestre și-mi dădea curaj.

În jurul casei o parcelă de 50X30 m. era lotul de care puteam dispune spre a mă hrăni.

Vecinul meu mi-a spus că fusese "rugat" să mă adăpostească până ce voi putea să mă descurc singur. Era destul de bine instalat, într-o colibă similară, dar într-o stare mult mai bună. Locuia acolo de mai bine de un an. Avea două paturi, o mașină de gătit, veselă și ciorba de fasole pe care mi-a servit-o a fost un adevărat regal.

Am petrecut câteva zile la acest vecin care și-a dat multă osteneală pentru a-mi ajuta. M-a informat asupra vieții celorlalți locuitori, m-a ajutat să-mi construiesc un pat din scânduri, ca să mă pot muta cât mai repede și mi-a ajutat să redactez lista cu lucrurile indispensabile ce urma să mi le procur.

În fine, aproape o săptămână după sosirea mea la Viișoara, am avut agreabila surpriză să primesc vizita celor două fiice ale mele, Manola și Alina pe care nu le mai văzusem de 15 ani. Ele erau însoțite de Pețu Constantinescu, cumnatul fiicei mele celei mari. Prin ea am aflat că tatăl meu murise de foame și de frig în 1955, și el în domiciliu obligator de la Surlari, lângă București și că mama mea vitregă fusese repatriată în Elveția. Fiica mea cea mai mare era căsătorită și avea o fetiță de 8 ani. Ea mi-a remis 200 lei din partea lui Didi Brătianu, soția lui Dinu Brătianu, fostul șef al Partidului Liberal, mort în pușcărie la Sighet. Am dat fiicei mele lista lucrurilor de care aveam cea mai mare nevoie și mi-a promis să facă cele necesare.

Astfel a început un nou capitol al vieții mele, acela al unui individ așa zis liber în societatea comunistă.

Există libertate!

În timpul anilor de regim celular am avut prilejul să dau frâu liber imaginației mele. M-am aflat adesea într-o stare de semi-conștiință în care puteam să-mi dirijez visele. Trebuia bineînțeles să stau cu ochii deschiși, astfel încât gardienii să nu creadă că eu dormeam, căci a fi prins dormind între 5 dimineața și 10 seara aducea cu sine o sancțiune destul de greu de suportat.

Între alte vise în stare de semi-conștiință am făcut următorul:

Un gardian, după ce a deschis ușa celulei mi-a cerut numele. I l-am dat și mi-a mai ordonat să-mi iau efectele și să-l urmez. M-a dus la comandantul pușcăriei. Acesta mi-a pus întrebări pentru a preciza identitatea mea și anume locul și data nașterii, prenumele părinților, ultimul domiciliu, profesiunea, motivul condamnării. Apoi, după ce și-a adunat hârtiile mi-a spus fără tranziție: "Ești liber!"

Care sunt primele întrebări pe care i le pun? "Ce trebuie să fac? Unde să mă duc?" Nu sunt deci liber, dacă "trebuie" să fac ceva.

Răspunsul era invariabil: "Ești în p.m. unde vrei!". Îmi iau deci catrafusele și după ce am trecut pe la grefă pentru a-mi lua ordinul de liberare, sunt condus de un gardian la ușa închisorii și lăsat liber pe trotuar. Neștiind încotro să o apuc, rămân pe loc ezitând, dar sentinela se răstește la mine și strigă: "Circulă, nu ai voie să stai acolo!"

Încep deci să merg într-o direcție oarecare, dar îmi dau seama curând că nu pot umbla la infinit, că trebuie să am de mâncare și de băut, că trebuie să găsesc un loc pentru dormit. Repede se impune concluzia că din punct de vedere fizic nu suntem liberi.

Întristat de această descoperire, continui să umblu până ce oboseala mă obligă să mă așez pe marginea șanțului. Dar atunci, dacă nu sunt liber fizic, sunt oare liber din punct de vedere al gândirii? Din păcate îmi dau seama aproape imediat că nu pot gândi fără a folosi câteva noțiuni pe care nu le pot defini și anume timpul, spațiul, viața, moartea.

Istovit de eforturile mele fizice și intelectuale, mă întind în șanț și adorm. Brusc îmi dau seama că totul s-a simplificat. Nu mai există pentru mine nici timp nici spațiu. Pot să vizitez lumea sau oricare planetă, nu mai există limite pentru mine, nici în trecut nici în viitor. Pot trăi cât vreau, pot fi ceea ce vreau și văd în litere de foc pe ecranul imaginației mele aceste cuvinte:

"Prin calea viselor spre împărăția libertății!"

(va urma)

□

Cominternul și P.C.R. (1921-1940)

Potrivit istoriei comuniste oficiale, P.C.R. s-a constituit la 11 mai 1921 când, după prezentarea raportului asupra activității Partidului Socialist, a raportului delegației care a vizitat Rusia sovietică, precum și a raportului privind afilierea la Internaționala a III-a în cadrul Congresului General al P. Socialist, participanții la adunare - prin vot unanim - au hotărât transformarea P.S. în P.C.R. În faza incipientă, manifestări de tip comunist sunt perceptibile în România imediat după revoluția bolșevică, *ele devenind (și devin) însă invariabile* după crearea Internaționalei a III-a (Cominternului), la 4 martie 1919.

Prin crearea unui imbroglu favorabil elementelor comuniste (potrivit lui C. Titel Petrescu, trei dintre cei mai fervenți sprijinitori ai afilierii erau agenți de poliție: Rusu, Gheorghian și L. Neagu) la 13 mai se transmite, în numele întregului partid, un mesaj de solidaritate cu Internaționala a III-a.

Cel de-al doilea Congres, ținut în secret la Ploiești în octombrie 1921, a început ca o Conferință în care participanții s-au declarat constituiți în P.C.R. "secțiune a Internaționalei comuniste" Statutul sublinia necesitatea unei organizări clandestine și desfășurarea activității mai curând pe baza "celulelor de fabrică și de muncă", decât pe acțiunea de stradă și pe zone. Aceste două prevederi, îngemănate cu nepopulara politică a "autodeterminării", adoptată de noul partid nu s-au bucurat niciodată de aprobare fără rezerve și au constituit cauza unor permanente fricțiuni cu Internaționala. Măsurile impuse de Comintern silesc autoritățile române să scoată partidul în afara legii. În această stare de completă ilegalitate elementul "românesc" aprecia că era mult mai bine să se desfășoare o activitate propagandistică mai deschisă. La Congresul din octombrie ținut la Sibiu s-a ales un Comitet Central Unificat, alcătuit, printre alții din A. Constantinescu, Gheorghe Cristescu, A. Dobrogeanu-Gherea, Marcel Pauker, Ana Pauker.

De multe ori, și nu în chestiuni mărunte, partidul a avut de suportat și consecințele situației sale de secțiune a Internaționalei Comuniste. O asemenea situație s-a ivit la sfârșitul anului 1923, când, la cererea Cominternului, s-a stabilit pentru P.C.R. sarcina "de a lupta pentru autodeterminare până la despărțirea unor provincii de statul existent". Introducerea în documentele partidului a acestei lozinci, în discordanță flagrantă cu realitățile istoriei din România, îndemna de fapt la dezmembrarea statului național unitar, la destrămarea unității poporului român. În aceste condiții P.C.R. este pus în fața necesității de a lua urgente și radicale măsuri, spre a-și putea continua activitatea potrivit acestei "stări de fapt",

care va dura 20 de ani.

Al treilea Congres al P.C.R. (septembrie 1924) ținut la Viena s-a aflat sub influența a trei factori: Stalin preluase deja controlul în Internațională, insurecția comuniștilor bulgari din septembrie 1923 sfârșise cu un eșec, iar P.C.R. însuși fusese scos în afara legii. Toate acestea și-au pus amprenta asupra noii structuri a partidului. Cominternul și-a trimis un reprezentant, iar din partea Federației balcanice au luat parte doi reprezentanți: Dimitrov și Kolarov.

Faptul că guvernul român interzisese partidul a fost citat de Internaționala comunistă ca o dovadă că ea avusese întotdeauna dreptate să sublinieze importanța vitală a organizării în clandestinitate. Cominternul dăduse însă instrucțiuni partidului, în noiembrie 1923 să înceapă crearea de sindicate revoluționare, așa - numitele "sindicate unitare". În această direcție nu se făcuse însă nici un progres până în 1924. La Congres acest eșec a provocat comentariul năucitor al reprezentantului Cominternului, comentariu după care "P.C.R. nu este încă un adevărat partid comunist, cu o clară ideologie comunistă, cu o strictă disciplină proletară și cu legături adânci cu masa clasei muncitoare".

În chestiunea națională partidul trebuia să convingă masele că "este în interesul vital al biruinței revoluției și al atingerii adevăratei neamănări a României ca eforturile naționalităților asuprite să se sprijine pe baza principiului dreptului de autodeterminare a națiunilor, la deslăpirea completă de statul existent".

Era o victorie a irendentiștilor și de fapt, un ecou al uneia din rezoluțiile celui de-al II-lea Congres al Cominternului care considerase că era "esențial" să se intensifice activitatea comunistă în mijlocul populației maghiare din teritoriile anexate Cehoslovaciei, României și Iugoslaviei și că partidele comuniste din aceste țări vor lansa lozincă "autodeterminării până la separarea de statele care le anexaseră".

Congresul P.C.R. a înlăturat Comitetul Central existent și a denunțat prezența în parte atât a "devierilor oportuniste de extremă stângă", cât și a "tendințelor lichidaționiste - intelectuale de extremă dreaptă". Sub raportul persoanelor vizate, extrema dreaptă însemna Gh. Cristescu și Boris Ștefanov, iar extrema stângă, Dobrogeanu-Gherea și Marcel Pauker.

Internaționala începuse deja să pregătească acțiunea împotriva acestora din urmă, socotiți "troțkiști", datorită asocierii lui Rakovski și aderării lor la ideile lui. Noul Secretar General a fost găsit în persoana lui Elek Koblos, corespunzător din două motive: era maghiar și muncitor. El a reprezentat P.C.R. la Congresele Internaționalei timp de 4 ani sub numele de Bădulescu.

"Bolșevizarea" partidului a fost decretată de către Comitetul Central și Comisia de Control în iunie 1925. Plenara a stabilit că, în domeniul vieții politice, P.C.R. trebuia să adopte tactica luptei contra guvernului liberal, reacționar, în alianță cu toate forțele interesate în această direcție, mergându-se, în caz de nevoie, până la colaborarea cu partidele burgheze din opoziție cu condiția ca P.C. să nu-și piardă fizionomia sa politică și platforma proprie. Aplicarea în viață a acestei tactici a condus P.C.R. la înființarea în toamna anului 1925, a Blocului Muncitoresc-Tărănesc.

În 1926, în textul rezoluțiilor ei, Internaționala a încercat din nou să tragă cele mai severe concluzii. "Partidul - se arăta - nu va face nici un pas înainte dacă nu va reuși într-un viitor apropiat să-și elaboreze o ideologie comunistă și să-și însușească tactica bolșevică". Cominternul ezita să acționeze în mod drastic împotriva liderilor. În primul rând pentru că exista o instabilitate în sânul partidului de la Moscova, datorită opoziției troțkiste. Eliminarea lui Rakovski din partidul rusesc, în noiembrie 1927, trebuie să fi stârnit o neliniște deosebită privind reacția partidului din România. Înșiși liderii Internaționalei și-au dat seama că partidul din România nu era în situația de a rezista unei epurări drastice a conducerii. În momentul în care s-a ținut cel de-al IV-lea Congres, (la Harkov) în septembrie 1928, era evident că va trebui din nou schimbată conducerea. Koblos și C.C. săvârșiseră un păcat capital în ochii Cominternului, în sensul că emisese ca lozincă autodeterminării să fie înlocuită cu sloganul lui Rothermere privind o republică federativă a muncitorilor și țăranilor din România, pe teritoriul Transilvaniei, Bucovinei și Dobrogei. Cu alte cuvinte, Koblos și prietenii lui maghiari încercaseră să servească interesele guvernului ungar de la Budapesta și nu pe ale Cominternului. Cu toate că Internaționala, în bună măsură prin Marcel Pauker, reușise să manipuleze Congresul, ea nu a fost în stare să aducă noi lideri pentru partid după excluderea liderilor aripii de dreapta: Koblos, Berger și Koloman Müller.

În cursul anului 1929 luptele fracționiste au luat forme grave chiar în cadrul Biroului Politic, iar la începutul anului 1930 se constituiseră două C.C. și două Birouri Politice, care au trecut la crearea de organizații și organe paralele la nivelurile regionale, județene și locale. Ineluctabil, Comitetul Executiv al Cominternului adoptă o rezoluție prin care condamnă luptele fracționiste.

Nevoia unei reorganizări radicale a partidului după orientările staliniste era accentuată și de faptul că elementele comuniste române luptau "într-unul dintre cele mai importante avantposturi ale Cominternului și ale

revoluției proletare internaționale". Acționând prin "basarabeni loiali", Internaționala a lovit atât în dreapta cât și în stânga Partidului lipsit de coerență, convocând pentru ianuarie 1932 un nou Congres al P.C.R., congres ce trebuia să stabilească linia politică generală a partidului pentru o întreagă perioadă istorică. Congresul al V-lea a apreciat că "pentru îmbunătățirea activității partidului o condiție esențială era intensificarea muncii în rândurile organizațiilor de masă". Cu acest prilej în funcția de Secretar General al P.C.R. a fost ales (de fapt numit la indicația organelor Cominternului) Alexandru Danieliuk Ștefanski Gorn membru al P.C. din Polonia.

Printre cei care preluau acum destinele partidului erau Boris Ștefanov, Șt. Foriș, Iosif Chișinevski, L. Pătrășcanu, Vasile Luca, Bela Brainer și Iosif Rangheț. Un nou grup pentru agitație și propagandă, format din Mihai Roller, Leonte Răutu și A. Buican, a primit însărcinarea "îndocinării staliniste" a partidului. Totodată vor apărea și un grup de lideri tineri, între care N. Ceaușescu, Miron Constantinescu, Al. Bărlădeanu. S-au mai alăturat apoi Constantin Părvulescu, Ana Pauker (care revenea din Rusia) și Kroșnea.

Efectele crizei produseseeră o considerabilă nemulțumire în sfera activității industriale. Pe acest fundal începe să atragă atenția, ca militant comunist un electrician ceferist cu numele de Gh. Gheorghiu care luase parte ca reprezentant al comuniștilor de la Galați, la Conferința națională a cefeștiștilor. În toamna anului 1935, la primele semnale ale noii ofensive ale gardiștilor și cuziștilor, într-un moment de puternică activizare politică a maselor, C.C. al P.C.R. a adresat o scrisoare conducerii P.N.Ț., propunându-i încheierea unui front al tuturor adversarilor fascismului din țară. În 1936, prin contopirea sindicatelor unitare cu cele afiliate Internaționalei de la Amsterdam, puterea organizațiilor profesionale muncitorești a crescut în mod apreciabil, numărul sindicatelor ajungând la 310.

P.C.R. și-a continuat activitatea în ilegalitate. Funcția de secretar general a fost îndeplinită de Boris Ștefanov până în aprilie 1940, când Cominternul a hotărât să fie înlocuit cu Ștefan Foriș. În același timp, P.C.R. a căutat să profite de acțiunile organizate de guvernanti cum a fost Congresul breslelor din 1 mai 1939 pentru a-și lansa propriile lozinci politice.

Bibliografie selectivă: Ghiță Ionescu, *Comunismul în România*, București, Ed. Litera, 1994; *Istoria P.C.R. și a mișcării muncitorești din România*, București, 1974; Ioan Scurtu, *Istoria României (1918-1940)*, București, Ed. P.C.R., 1992; Lucrețiu Pătrășcanu, *Sub trei dictaturi*, București, Ed. 100+1, 1996.

Camelia Ivan

Mărturii ale totalitarismului sovietic

Dintre toate sistemele de totalitarism cunoscute, de stânga sau de dreapta, totalitarismul sovietic, definit prin caracteristici proprii și specifice, s-a deosebit fundamental de oricare alt sistem dictatorial și antiuman.

Ca participant cu gradul de locotenent la războiul antisovietic pentru eliberarea pământurilor strămoșești - Basarabia, Bucovina de nord și ținutul Herței, în contextul reîntregirii Țării, am putut observa o serie de aspecte revelatoare și auzi de la populația localnică fapte petrecute de neînchipuit, constituind mărturii ale totalitarismului sovietic. Aceste mărturii bolșevice scot în evidență, parțial dar definitiv, caracterul acestui totalitarism impus unei populații de zeci de milioane situată pe un teritoriu de întindere continental, sistem devenit din nefericire "model" și preluat, total sau parțial de alte dictaturi.

Câteva exemplificări:

Pentru distrugerea forței morale a populației, un rol important l-a avut campania antireligioasă. Acesta a fost dusă brutal și perseverent prin toate mijloacele de constrângere: de la îndoctrinarea ateistă, în special a tineretului, la prigoana și lichidarea fizică a preoților, la suprimarea cultului religios și închiderea bisericilor. Ca urmare, bisericile tuturor cultelor din URSS - ortodox, catolic, mahomedan, mozaic au căpătat altă funcționalitate, prin transformarea lor în: săli de teatru și cinematografe, cantine și restaurante, școli, cluburi și muzee, magazine, depozite ș.a.

În acest scop, bisericile au fost despuiate de icoanele lor sfinte, crucile și semnele religioase distruse, în timp ce interioarele au fost adaptate noilor funcțiuni. Pe întregul parcurs de luptă al unității noastre nu am întâlnit nici un preot autohton. Se părea că Satana învinsese. Dar credința strămoșească nu a putut fi distrusă, ea a continuat să dăinuiască în sufletul populației, îndeosebi mai vârstnice. Acest adevăr s-a remarcat odată cu înaintarea trupelor noastre dincoace de Nistru, în urmărirea inamicului. Atunci când aveam posibilitatea să staționăm câteva zile într-o localitate, se desfășura o bine venită acțiune creștinească sub conducerea preotului nostru care însoțea unitatea. Participa voluntar și cu însuflețire populația. După ce se evacua din fostul lăcaș de cult, tot ceea ce era străin de biserică, se curăța radical locul, după care acesta se împodobește, aducându-se de acasă obiectele de cult pe care locuitorii le salvaseră în timpul prigoanei antireligioase, urma un serviciu divin prin resfințirea bisericii și redarea funcțiunii de lăcaș de cult. Este demn de menționat felul în care populația, care nu-și pierduse credința, a înțeles să cinstască obiectele de cult salvate, îndeosebi icoanele. Acestea au fost fixate separat pe un perete, acoperite

parțial cu năframe, dând impresia unor tablouri obișnuite. După resfințirea bisericii, noi militarii eram solicitați de populație devenind... nași la botezul multor copii născuți în ultimul timp și rămași în localitate cu mamele sau bunicile lor.

Desnaționalizarea prin strămutare a constituit un principiu de bază al totalitarismului sovietic. Strămutarea, individual sau în masă era dirijată înspre regiuni cât mai depărtate. Un exemplu: în cursul operațiunilor militare din anul 1942, unitatea noastră a trecut prin satul MOLDOVANSKAIA din nordul Caucazului, sat în întregime de români basarabeni, surghiuniți din 1940 pentru că s-au opus desnaționalizării.

Monumentele și statuile, reprezentând pe cei doi mari tirani ai popoarelor din U.R.S.S., Lenin și Stalin, au constituit simboluri ale totalitarismului sovietic. Scopul ridicării acestor statui era de a impresiona populația, arătându-i, permanent și aproape în toate localitățile, pe conducătorii statului, înfățișați de regulă în picioare pe un soclu, cu un braț îndreptat înainte. Statuile erau turnate în serie, dintr-un material inferior (gips) fără nici un gust artistic.

Prin ocuparea localităților, în cursul războiului, de către trupele noastre sau germane, aceste oribile statui au fost azvârlite de pe soclu, iar prin cădere sfărâmându-se, unele au ajuns cu capul întreg al tiranului la baza soclului demonstrând astfel înfrângerea regimului, din păcate, atunci, pentru un scurt timp.

Introducerea rețelei de radioficare pe tot cuprinsul URSS, a constituit unul dintre elementele principale de propagandă. În fiecare locuință oricât de sărăcăcioasă ar fi fost, exista câte un difuzor, format mic, de serie, procurat obligatoriu pe cont propriu, conexat la o rețea, asigurându-se astfel dictaturii posibilitatea de a se adresa direct și permanent populației. Existau însă și aparate de radiorecepție de tip individual dar numai pentru mai marii regimului, considerați devotați puterii, care puteau recepționa direct posturile de emisiune sovietice și chiar străine.

Pentru executarea programelor de muncă obligatorie, privind în primul rând agricultura (colhozuri) și industria (fabrice), întreaga populație era obligată să răspundă sarcinilor cu maximum de punctualitate, ora de începere a programului de lucru constituind pentru un muncitor unul dintre criteriile de apreciere al devotamentului față de regim. În acest scop, populația a fost "dotată" pe familii, dar pe cont propriu cu ceasuri pendul, de serie din tablă confecționate rudimentar.

Temporar am stat într-o localitate la o casă situată la intersecția a două ulițe, unde gazda, o femeie mai în vârstă, mi-a povestit un fapt ieșit din comun. Într-o dimineață, doi muncitori plecați de la locuințele lor situate pe două

străzi adiacente, îngrijorați că vor întârzia la serviciu, au alergat și în fuga lor s-au ciocnit cap în cap exact la colțul casei unde eram cantonat, murind pe loc. Întârzierile (repetate) de la serviciu determinau mutarea lor undeva, în îndepărtata Siberie!

Aproape că nu exista locuință în care să nu se fi aflat câte un patefon de tip voiaj fabricat în serie, cu mai multe discuri, din care o parte erau imprimate cu discursurile lui Lenin și Stalin sau a le altor mari conducători sovietici.

Nu pot aprecia în ce măsură populația audia discurile cu caracter politic dar deținătorii acestor discuri erau obligați să cunoască conținutul lor, arătându-le la orice control al organelor de stat, "dovedindu-și" astfel atașamentul față de politica statului. Noi, militarii români le explicam locuitorilor caracterul de propagandă al discurilor respective după care ei le spărgeau în fața noastră.

Un număr de localități, în special orașe, care, înainte de instaurarea regimului totalitar, purtau nume de sfinți sau țări, sub regimul totalitar au căpătat denumiri noi, în majoritate numele celor doi tirani Lenin și Stalin (Leningrad, Ulianov, Leninocan, Stalingrad, Stalino, Stalinogorsk) la care se adăugau și numele unor conducători sovietici (Kalinin, Vorosilovsk, Vorosilovgrad, Budienovska, Ordjonikidze). Privind o hartă a U.R.S.S. rămâi impresionat de mulțimea localităților cu aceste denumiri, implantate în toate regiunile "imperului". Prin această nomenclatură se caută impresionarea populației, care trebuia să știe astfel că, în mod figurat, conducătorii țării sunt în mijlocul lor.

Dar harta a jucat și un rol însemnat de propagandă, mă refer la harta politico-administrativă a U.R.S.S. la scara 1/10.000.000, editată și tipărită în anul 1940 la Moscova, incluzând și anexiunile teritoriale dintre anii 1939 și 1940, reprezentată pe o hârtie pânzată cu dimensiunea 95,5/64,5 cm. Reprezentarea suprafeței U.R.S.S. pe acest material a fost făcută în așa fel încât să impresioneze pe oricine ar fi privit-o. Harta scotea în evidență în special teritoriul dintre Urali și Oceanul Pacific creându-se astfel iluzia întinderii uriașe a puterii sovietice.

În lumea statelor sovietice totul se prezenta sărăcăcios. Regimul nu a putut realiza nici bunăstarea și nici fericirea populațiilor diferitelor etnii nici după aproximativ 25 de ani de la mult trâmbițata Victorie a Revoluției Socialiste din Octombrie 1917, care, corelată cu sloganul că "omul este cel mai prețios capital" arătau discrepanța extraordinară în raport cu realitatea, în care omul sovietic, "omul nou" ar fi trebuit să fie superior societății burghezo-capitaliste. Dar cum totul era fundamentat pe minciună, pe propagandă, în lumea satelor, oamenii erau prost îmbrăcați, casele în parte dărăpănate și fără garduri. În general se simțea lipsa unui grad suficient de

civilizație, de confort etc., pentru "mujici" pentru că doar mai-marii regimului beneficiau de avantajele civilizației, a bunăstării. Iată și minciuna satelor sovietice: satele sovietice situate de-a lungul Nistrului aparent se prezentau muncitorești, civilizate, așa le vedeam noi în anul 1939, când lucram la organizarea unui sistem de apărare pe malul nostru al Nistrului. Dar, odată trecuți de satele sovietice, "civilizate", ne-au apărut adevăratele așezări sovietice, sărăcăcioase.

Un slogan al propagandei sovietice afirma: "comunism înseamnă puterea sovietică plus electrificare". Tradus în fapt, ar fi trebuit ca toate localitățile, satele, să fie electrificate, astfel ca "lampa lui Ilici" (Lenin), respectiv, becul electric să funcționeze în fiecare locuință. Acest slogan a fost departe de a fi realizat, majoritatea localităților prin care am trecut cu frontul fiind iluminate tot de lampa cu gaz.

În perioada anilor de război am constatat că în amintirea oamenilor mai în vârstă se păstra vie tragedia deceniilor 20-30 ale celor mai cumplite acte de violență, urmate de deportări și execuții în masă împotriva acelor care se împotriviseră regimului totalitar. În această uriașă închisoare a popoarelor U.R.S.S., aproape că nu există familie care să nu fi avut vreun membru al ei exterminat, deportat sau închis pe viață. În memoria acestor victime, familiile respective, descendenții acestora le păstrau cu sfințenie fotografia. Fără de legi care nu puteau fi uitate nici după 25 de ani, de la "Marea Revoluție Socialistă din Octombrie 1917".

Totalitarismul sovietic a fost un vis urât pentru toată lumea și în primul rând pentru populațiile din U.R.S.S. Acțiunile puterii sovietice de a-și impune sistemul cu orice preț, dovada disprețului față de om, în ciuda sloganului: "Omul este cel mai prețios capital", nu a reușit să dureze la infinit.

O primă încercare de a-l destabiliza a simțit-o "pe viu" în cel de-al doilea război mondial, pentru scurt timp, în perioada pătrunderii victorioase a armatelor germane și aliaților lor pe teritoriul U.R.S.S., dar sfârșitul totalitarismului sovietic tot a venit, odată cu destrămarea imperiului U.R.S.S., prin formarea mai multor state independente și începerea procesului de democratizare prin triumful Adevărului, Binelui. Totalitarismul sovietic rămâne ca o pată neagră în istorie și ca o lecție pentru viitorul democrației în lume.

Aceste câteva "mărturii" constituie o încercare de a evidenția unele aspecte, respectiv erorile acestui regim, o rușine a omenirii, urmând a fi dezvăluite în timp odată cu promovarea Democrației și în "imperiu" sovietic.

Col. (r) Ioan Nicolau

Factorul cultural-religios și relațiile internaționale contemporane

(Urmare din nr. trecut)

După conceptul lui Hegel, "statul omogen universal" (consacrat de profesorul Kojève și discipolul său, Raymond Aron) s-a dezvoltat în evoluția Europei Occidentale postbelice spre crearea Pieței Comune (acum UE), acest etatism fiind bazat, credem noi, pe suportul democrației liberal-constituționale și al valorilor religioase.

Într-o primă evaluare, ne permitem să aducem câteva critici acestei diagnosticări geopolitice și culturale. Chiar dacă mulți comentatori au comparat articolul lui Huntington cu celebrul articol X care contura bipolarizarea sistemului mondial, pentru mediul analitic românesc paradigma "clash-ului" este provocatoare.

Fragmentarea corpului statal național unitar roman prin situarea României pe "linia frontului", între cei doi "poli": civilizația creștină de tip occidental (catolic-protestantă) și cea de tip oriental (slav-ortodoxă) este tendențioasă.

Autorul plusează pe teza că "Transilvania este altceva", piatra-unghiulară a doctrinei transilvanismului, matricea de civilizație intercarpatică fiind de factură apuseană. De fapt, este reactivarea interpretărilor istoriografiei occidentale (britanice, în special) influențate de revizionismul ungar.

Demantelarea spațiului de civilizație românesc, unitar prin continuitatea daco-romană, formarea poporului român pe un areal corespunzător întinderii elementului etnic geto-dac, experiența unității medievale românești, de către teoriile "transilvanismului" și "bucovinismului", sunt aserțiuni exagerate.

Civilizația românească medievală și modernă a avut o matrice religioasă specifică, cu un facies latin, deși a avut ca limbi de cultură slava și greaca. Implicarea elitei ecleziastice în afacerile politice a fost mai mare în Țările Române decât în spațiul slav și greco-bizantin (vezi poziția mitropolitilor în Sfatul Domnesc, prezentă în lupta de eliberare și unitate națională).

Ortodoxismul românesc nu a avut valențele expansive ale pan-ortodoximului rus cu direcția slavofilă și ale panortodoximului grec care viza refacerea unității imperiale bizantine.

Plasarea Transilvaniei ca "țara nimănui" sau ca "bastion al occidentalismului" anulează ființa istorică a națiunii noastre și rolul său de "Piemont al unității naționale".

Dacă este să trecem această provincie sub "turnesolul" testului Huntington și al repartiției religioase, observăm că populația româno-ortodoxă este majoritară față de romano-catolici, protestanți (unitarieni, calvini, evanghelici).

După cum a arătat istoriografia română prin Silviu Dragomir, Ioan Lupas, David Prodan, actul Unirii cu Biserica Romei (1699) a avut un efect și un fundament politic, românii greco-catolici

(catolici de rit oriental) fiind cantonați în partea nordică a Transilvaniei, mulți trecând la ortodoxism după interdicerea cultului în 1948.

Din perspectiva etnico-religioasă, după abordarea lui Huntington, Transilvania a fost "colonizată" după 1918 cu "regăteni fanarioți" care au intenționat să modifice profilul aparte al provinciei.

Așa cum a subliniat academicianul Tudorel Postolache, în strategia de aderare a României la structurile europene și euro-atlantice, "ortodoxismul a fost și este un punct de sprijin esențial al integrării noastre în Uniunea Europeană și nu o piedică în acest proces".

Revenind la plasarea Transilvaniei de-a lungul liniei de contact și a "celulei de criză religioasă", considerăm necesar să facem un survol istoric asupra problematicei religioase a acestei provincii.

După penetrația maghiară din secolele IX și al X-lea și tendința regalității maghiare de a încorpora administrativ Transilvania, sistemul politic al "UNIO TRIUM NATIONUM" excludea poporul român din rândul "națiunilor" politice. Discriminarea politică a fost continuată pe coordonatele sociale: înobilarea, înzestrarea cu pământ, obținerea de drepturi și privilegii erau condiționate de apartenența la catolicism, de maghiarizarea populației autohtone.

Sinodul de la Buda din 1299 a decis interdicția credincioșilor ortodocși români de a-și construi localuri de cult în piatră și de a participa la slujbe în bisericile existente. Mai târziu, Sigismund de Luxemburg, regele Ungariei a hotărât ca "preoților care vor boteza vreun copil în religia ortodoxă să li se confişte averea". După înfrângerea de la Mohacs (1526), când Ungaria a fost desființată ca entitate statală și Transilvania a devenit principat autonom, principii ardeleni, trecuți la calvinism au continuat persecuțiile. După unirea cu Biserica Romei (1699) s-a produs o sciziune în sânul Bisericii Ortodoxe prin abila pulverizare a autorității sale temporare de către Vatican și Viena.

Unirea a fost condiționată de recunoașterea a patru elemente: primatul papal, existența purgatoriului, purcederea Sfântului Duh și de la Fiul (Filioque) și împărtășirea cu azimă. Credincioșii greco-catolici și preoții aparținând acestui cult erau considerați "cetățeni" și aveau drepturi civile, chestiuni confirmate în a doua Diplomă Leopoldină (1701).

Sistemului de intoleranță al religiilor "recepte" instituit de autoritățile maghiare, populația română i-a răspuns cu toleranța proprie spiritualității sale. Pentru a surprinde acest aspect, Bogdan Petriceicu Hașdeu scria că "este cu puțință de a trăi ani întregi într-o casă cu doi ardeleni, fără a ști că unul dintre ei recunoaște supremația Papei, pe când celalalt o neagă" (vezi B.P. Hașdeu, *Istoria toleranței religioase în România*).

Credem că prin semnalarea acestor aspecte istorice referitoare la relațiile interconfesionale din provincia intracarpatică, am putut arăta integrarea organică, normală a Transilvaniei în spațiul de civilizație unitar al poporului român.

Considerăm contraproductivă avansarea unor asemenea teze

neconforme cu realitatea istorică și evoluția ciclurilor de civilizație, fiindcă Transilvania nu este după părerea noastră un "bastion al Mitteleuropei" în opoziție cu "limesul bizantino-slav" reprezentate de Vechiul Regat (extracarpatic).

Mai mult, analiști reputați, analiști francezi, Jacques Attali (consilier al ex-președintelui F. Mitterand) sau reprezentantul noii stângi, Claude Karnoouh (visiting profesor la Universitatea din Cluj) susțin că după dispariția confruntării ideologice Est-Vest, fală geopolitică est-europeană este destul de inflamabilă după reîntoarcerea la identitatea cultural-religioasă / națională (vezi cazul iugoslav). Analizând schimbarea bazei de civilizație și distribuția puterii, această analiză integrată cuprinde componente complexe, în ultimul timp fiind reliefate cele ideologice și culturale.

Istoricul și analistul american Paul Kennedy sublinia în lucrarea *Preparing for twenty first century*, 1993, că "perturbatorii sistemului internațional, statele islamice și blocul confucianist al tigrilor (din perspectiva economică)" au o variabilă religioasă în politica lor externă.

Mediul analitic american semnală prin cunoscutul Alvin Toffler, o nouă trăsătură a sistemului mondial care "are alți doi pretendenți la putere: marile societăți multinaționale și religiile ale căror importanță și câmp de acțiune se încrucișează concomitent".

Dincolo de provocările și ipotezele spectaculoase ale respectivului futurolog, considerăm că este un fapt politic și o realitate în politica puterii, creșterea influenței religiilor mondiale - creștinism, islamism, budism, confucianism - care acționează ca "dizolvant" ai "ordinii" sistemului internațional.

Proiecția religiei ca factor de risc în diagnosticarea matricei de securitate internațională transpare prin acțiunea de politică externă a unor actori statali de factură teocratică. Penetrarea "Centrului" de către "Periferie" este reliefată de surse reale de instabilitate cum sunt "opțiunea Komeini" care a dus la concertarea statelor islamice "periferice" împotriva dominației Nordului în domeniul militar; "Europa tribală" sau "sistemul tribal" ca element perturbator - după expresia lui S. Huntington, James M. Rosenau - și model de abordare al reasezării realităților internaționale are conotații religioase bine precizate.

Dincolo de dimensiunea tendențioasă a acestor interpretări, aceste construcții teoretice uzează de conceptul de geo-religie (răspândirea spațială a religiilor) până la saturație, făcând o separație rigidă între ariile cultural-religioase.

Plasând această problematică pe etajul conceptual al teoriei relațiilor internaționale, vom aprecia relația

dintre civilizație (cu variabila sa esențială în viziunea huntingtoniană: religia) stat - națiune - putere.

În primul rând, nu suntem de acord cu un postulat de bază al paradigmei Huntington și anume că elementul civilizație devine preponderent în raport cu elementul putere. Puterea și achiziția conceptuală mai completă "politica de putere" (power politics) va constitui una din liniile de forță ale politicii mondiale, așa după cum au demonstrat-o clasici ai teoriei relațiilor internaționale precum: Johann Galtung, K. Deutsch, K. J. Holsti, Bruce Russett, Philippe Braillard, Daniel Colard.

Apoi evoluțiilor economice, cultural-religioase, renumitul profesor american le asigură o perspectivă intra-civilizațională, negând (fiind un negaționist visceral) globalismul transformărilor mondiale de ordin economic, cultural, religios - fiindcă ni se pare că ipoteza lui Huntington plasează teoria "clash-ului" civilizațional tot în termeni de putere, subliniind noi centre de putere modelatoare ale politicii mondiale cum ar fi zona Asia - Pacific, cu actorii "galbeni": China, Japonia, tigrii din Asia de Sud-Est.

Credem că Huntington reia vechiul scenariu al lui Raymond Aron, în care tabloul global al politicii internaționale era dominat de o "violenta structurală" a actorilor. Chiar dacă civilizațiile își vor (re)preciza identitatea religioasă ele nu pot fi surse de turbulență dacă statul-națiune nu "încarnează" variabila religioasă în relațiile sale externe - vezi cazul Iranului, Gran Parana / Paraguay, Uruguay.

Chiar dacă procesul de "desecularizare" este accelerat, credem că "revanșa Divinității" (Giles Kespel) în relațiile internaționale are doar un fundament axiologic-doctrinar, devenind unele polarizări pe baza unor alianțe de valori - sau bazate pe valori - perfectate între actori.

Principalul artificiu de calcul al ipotezei Huntington se reduce la substituirea "statului național" ca principală sursă de conflict cu grupuri de state (deci tot actori ai sistemului internațional, dar etatici) aparținând unor civilizații aparținătoare marilor religii universale: creștinism, iudaism, budism, islamism. De fapt, substituirea conceptuală amintită mai sus conduce la schimbarea regulilor interacțiunii dintre actorii politicii mondiale.

Teoria "clash-ului" are contraste indubitabile și vom încerca să le inventariem.

(Urmare în numărul viitor)

Constantin Buchet

poesis

George Bera Arădeanu

GEORGE BERA ARĂDEANU s-a născut la 25 februarie 1931 în București. După absolvirea claselor medii a lucrat ca țesător, fierar-betonist, gaterist, miner, rașotor, frezor, matriter la diferite întreprinderi din țară și București. La 19 ani serie și publică în "Românul american" poezii anticomuniste, care îl pun sub unghiul de incidență al Securității. Este urmărit, anchetat, hărțuit. Pentru a ieși din labirintul concentraționar încearcă în 1952 să treacă ilegal frontiera. Este arestat, judecat și condamnat la 6 ani de închisoare. După eliberarea sa din detenția comunistă scrie intens și publică versuri de o rară candoare despre natură, anotimpuri, condiția existențială a omului, gingășia copiilor. În mai toate revistele literare și culturale: "România literară", "Luceafărul", "Almanahul literar", "Albina", "Amfiteatru", "Orizont", "Flacăra" ș.a. A publicat două cărți de poezie: "Baladă pentru tăietorii de lemne" (1980) și "Are tata un băiat" (1985).

alt cântec de mai

Ca un hanger însângerat,
În zare sclipește seara;
Tot mai mult, tot mai mult,
Tu te afunzi în tăcere ...

Ziua s-a dus departe și
Crai Nou cutreieră cerul;
Pe obrazul Noptii ard lacrimi:
- O, doamne, plângi iubito?

mărțișor

Ție mai pot
să-ți ofer,
acest ghioc
cu noroc,
(roșie
cochilie)
nestinsă,
vatră de foc.

Asemenea
mamurei,
taie-l în
felii subțiri,
să poți orna
cu ele
un templu
sfinte iubiri.

sfârșit de februarie

În locul știut de noi,
Ascuns de priviri,
Doar crini descărnați
Pe gura Iernii
Și tei cu goale ramuri,
Descojind lacrimi,
La dansatoarea
Cu sânii înghețați.

Doar vântul hoinar
Fluieră pe alee,
Lungi acorduri
Din Țara Fiordurilor,
Pe bancă doarme
Un om de zăpadă,
Iar ceasul electric
A stat la orele opt.

pe drumul cu nuci

Râvnesc la tine, femeie,
Precum la fructul oprit,
Întăiul bărbat al lumii,
Pesemne, va fi râvnit ...

Și mici capcane de vorbe,
Meșteșugit îți întind,
În nevăzutele-mi lături,
Cât n-aș da să te prind?!

Dar tu, ca frunza toamna,
Zburată pe sub nuci,
Te îndepărtezi de mine
Și te duci ... și te duci ...

pădure tânără

Mestecenii,
În primăvară,
Sunt ca făclii,
Dalbe de ceară.

Foșnesc ușor,
Frunzișuri crude,
Dorul de dor,
Abia de-aude.

Trunchiuri subțiri,
Trunchiuri rotunde,
Doar cu iubiri,
Se vor pătrunde.

* *

la un țărm de seară

LUNĂ-CRĂIASĂ peste hotare de noapte,
Să nu lași somn în cântecul de privighetori!
Mâhnit mi-ar plânge teii și visele toate,
Aburind tristețe s-ar destrăma în zori!

De ce, tăcut, arunci cu stele în ape?
Nisip se vor face sub valuri curând-curând!
Oameni ca florile tot mai vrei să îngroape,
Pământul setos, pământul veșnic flămând?

Neastâmpărato, de-ai rătăci pe coclauri,
Să uiți să lași pe ierburi și pe frunze rugini!
Îngeri cerești să-mi înveselească fereastra,
Cu o horă întinsă de bujori și de crini!

cireșar

Iar LUNA cutreieră,
Tărâmuri de noapte
Și crinii sunt stele,
În colțuri-șapte.

Cu-alean, cu dragoste,
În ierburi sunt șoaapte:
- Dă-mi, dragă, buzele,
Cireșile coapte.

ars amandei

Fugeam unul de altul
Și-acum îmbrățișai,
În inimi ne împletim,
Clamările sângelui.

Cu simțurile toate,
Dezlănțuindu-ne,
Rupem stăvilarele,
Într-o furtună de patimi.

Suntem două flăcări,
În rugul dragostei,
Ofrande pe altarul,
Eternului EROS.

în Țara Crișului Alb

În Țara Crișului Alb,
Bătrânul PAN și-adapă,
Turmele fără număr,
Lângă țărmuri de apă.

*George Bera Arădeanu, poet cu suflet de muncitor, muncitor cu suflet de poet,
e pe dragul inimii noastre, aidoma lui.
Degetele lui și mâinile lui butucănoase de muncă aplicată, sunt în același
timp butucul pe care s-a tăiat cântecul lebedei cu o bardă de raze.
Iată-l acum la primul lui cântec, scump și drag, pe care îl salutăm cu urarea:
Noroc Bun!*

George Bera Arădeanu, poet cu suflet de muncitor, muncitor cu suflet de poet,
e pe dragul inimii noastre, aidoma lui.

Degetele lui și mâinile lui butucănoase de muncă aplicată, sunt în același
timp butucul pe care s-a tăiat cântecul lebedei cu o bardă de raze.

Iată-l acum la primul lui cântec, scump și drag, pe care îl salutăm cu urarea:
Noroc Bun!

Nichita Stănescu

Arcuită pădure,
Naiul său picură lin,
Veche romanță de dor,
În valul cristalin.

Prin aerul tămâiat,
LUNA raze resfiră,
Pe ramuri de fagi, de brazi,
Cât pe strune de liră.

Pe toate căările,
Te-aștept să vii, te doresc,
Smirdarule, focule,
Miraj cu trup nelumesc.

hai să fim tineri și nebuni!

Ah, te iubesc! Nu se mai poate!
Pe gura ta ca doi tăciuni,
M-ai prins cu farmecele toate:
Hai să fim tineri și nebuni!

Precum o dalie-aurită,
La sânul plin tu mă aduni,
Sub tei cu frunza-ngălbenită:
Hai să fim tineri și nebuni!

Vino cu mine-n lume, doamnă;
De vrei oricum să te răzbuni
Pe vitregiile din toamnă:
Hai să fim tineri și nebuni!

Spre țările cu țărmuri calde,
Ca o pereche de lăstuni,
Să trecem Marea de Smaralde:
Hai să fim tineri și nebuni!

vuieste bronzul sus la mănăstire

Vuieste bronzul sus la mănăstire,
Unde a ctitorit Ștefan cel Sfânt;
Și clopote cum altele nu sunt,
Răsună peste văi întru sfințire.

Arhanghelii coboară pe pământ,
Ascultă slujba pentru pomenire;
Vuieste bronzul sus la mănăstire,
Unde a ctitorit Ștefan cel Sfânt.

Pentru eterna neamului trăire,
Sunt sufletele pline de avânt,
Iar rugăciunea-i trainic legământ;
Credință din străbuni, mărturisire,
Vuieste bronzul sus la mănăstire.

N. Steinhardt

“Dumnezeu n-a înșelat pe nimeni”

Răstignirea nu este falsă și înșelăciune decât dacă se constată că orice miracol este cu neputință, orice înviere este un basm. Dacă monofiziții, dochetiștii ori fantaziștii ar avea dreptate, în ruptul capului n-aș fi trecut la creștinism. Ar însemna că rugăciunea a fost în cel mai bun caz un simbol, o reprezentare. Să nu fie!

Numai deznădejdea omenească de pe cruce dovedește integritatea și seriozitatea jertfei, o împiedică a fi cine știe ce joc, ce viclem.

Domnul venise hotărât să bea paharul până la fund și să se boteze cu botezul crucii, dar în grădina măslinilor, când se apropia momentul, tot s-a rugat să fie scutit a deșerta paharul. Desigur, adaogă: **facă-se voia Ta**. Șovăiala totuși a fost reală. Iar pe cruce în ciuda comunicării idioamelor, în ciuda faptului că avea deplină conștiință a învierii, natura omenească pare să fi covârșit oarecare timp - după cum, contrapunctic, a predominat natura divină pe muntele Tabor -, căci altfel nu s-ar fi auzit atât de firescul **mi-e sete** și nici atât de **allzumenschluch-ul: Dumnezeuul meu, de ce m-ai părăsit?**

Actul răstignirii a fost atât de serios, de autentic și total încât până și apostolii și ucenicii erau convinși că spânzuratul de pe lemnul din mijloc nu va învia. Dacă n-ar fi fost atât de zdruncinați în credința lor, Luca și Cleopa n-ar fi umblat mohorâți, târșându-și picioarele pe drumul către Emmaus, și-ar fi recunoscut de îndată Învățătorul și n-ar fi rămas atât de mirați când au înțeles cine e. (Se simțiseră atât de stingheri, de păcăliți, încât se rugaseră de primul trecător întâlnit, un necunoscut, să nu-i lase singuri, să stea cu ei.) Nici Toma n-ar fi pus condiții atât de drastice (și, la drept vorbind, de jignitoare) dacă n-ar fi fost și el sigur că învierea, după cum se petrecuseră lucrurile, nu mai era cu putință.

Tuturora nu le venea a crede. Răstignirea era definitivă și pentru ei, întocmai ca pentru scribi. Și era necesar, spre adevărea jertfei, ca răstignirea să dea impresia de sfârșit, de soluționat, de afacere clasată, de bun simț biruitor. Nu ajungea - ca să fie răstignirea ceea ce trebuia să fie - nu ajungea groaza torturii, piroanele, sulita, spinii - în

tabloul lui Mathis Grünewald de la Unterlinden spinii străpung întregul trup intrat în putrefacție - mai era neapărată nevoie - pentru completare, pentru întărire - să pară și catastrofă, derută, eșec.

Numai strigătul **Eli, Eli** ne dovedește că răstignitul nu s-a jucat cu noi, că nu a încercat să ne mângâie cu fărnice estompări. (Ca întotdeauna i-a tratat pe oameni ca pe ființe libere și mature, capabile de a încasa adevăruri neplăcute.) Spre deosebire de Buddha și Lao-Te, el nu dă aforisme și pilde, ci carne și sânge, chin și deznădejde. Durerea fără deznădejde e ca mâncarea fără sare, ca nunta fără lăutari.

(Iar dacă tâlharul cel bun e primul om care sosește în rai - înaintea prorocilor, patriarhilor și dreptilor Vechiului Testament - poate că o datorează nu numai cutremurătoarei lui convertiri ci și faptului că a fost coleg de suferință cu Domnul. Căci una e să stai la picioarele crucii și să suferi, oricât de sincer și de sfâșietor, și alta e să fii pe cruce. Durerea altuia nu e a ta, e a lui, și-o însușești numai printr-un proces

ideativ nu prin simțiri. Numai tâlharul cel bun **simte** la fel ca Domnul.)

O țin morțiș: ce-ar fi vrut dochetiștii, fantaziștii și monofiziții - sau ateii? Să le fi făcut Hristos de pe cruce semn cu ochiul alor săi spre a le da de înțeles: las că asta e de gura lumii, fiți fără grijă, știți noi ce știți, ne vedem Duminica dimineața? (...)

Cu preț cinstit. Întreg. Dumnezeu n-a înșelat pe nimeni: nici pe diavol, nici pe noi; nici pe sine nu s-a înșelat. N-a plătit cu aparență de suferință, cu o cruce mitică, sau cu bani calpi. Prețul nu l-a plătit o fantasmă, ci carne din carnea noastră, sânge din sângele nostru.

Și la **Evrei** (2,17; 2,18; 4,18): Pentru aceea dator era întru toate (afară de păcat) să se asemene fraților (nouă); fiind El însuși ispitit, poate și celor ce se ispitesc să ajute; ispitit întru toate, după asemănarea noastră.

Asemenea nouă în toate și ispitit de toate ca și noi: așa dar și de omeneasca deznădejde.

(Din “Jurnalul fericirii”)

Cavaler al florilor

“Eu nu prea îmi cunosc dormitorul. Ies noaptea și intru noaptea în el”. Sunt vorbele unui grădinar de elită, pentru care ziua lumina este privită ca o sursă de energie și de bucurie. Ne găsim în comuna Otopeni, din apropierea Capitalei, acasă la “meșterul florar” Harry Vasilescu-Doru. Peste 1200 m² de sere oferă privirii simfonia de culori a delicatelor frezii, a multicolorelor garoafe și flori de apartament. Decelăm mirosuri subtile pe care le asociem grației feminine și unui anotimp veșnic renăscător-tineretea.

“Sărut mâna, fetelor!” le spune acest cavaler al florilor, în etate de 61 de ani când intră în seră. Iarna, dacă e viscol, dl. Harry devine neliniștit, nu are somn, veghează mereu să le asigure temperatura constantă, le-ar înveli cu sufletul său. Și, cum totul trebuie să aibă eficiență, de pe fiecare palmă de pământ din serele Vasilescu se obțin câte trei producții pe an. De aceea și gama de produse oferită prin magazinul din centrul Capitalei, direct de la seră, este foarte diversificată: material săditor - butași de crizanteme, garoafe; răsaduri de flori - garoafe Chaboud, cultivate și livrate în frumoase cofraje de plastic. Pentru sezonul de primăvară sunt pregătite 15-20 genuri de răsaduri de flori în ghivece ușoare, pentru grădini, parcuri, balcoane, terase, restaurante. Oferta este completată de răsadurile de legume - tomate, castraveți, ardei, vinete, soiuri extratimpurii - foarte solicitate de către cei care au un petec de grădină.

Frumusețea florii și gustul proaspăt al legumelor și tot ceea ce ne mai dă pământul se obțin însă prin muncă grea, susținută. Chiar în mijlocul curții, pe fundul unei gropi adânci de peste trei metri, luceau

spinările unor tineri care săpau îndârjit. Aici, Harry Vasilescu a dispus realizarea unei fundații largi și adânci, destinată construcției, la subsol, a unei ciupercării, a unui depozit frigorific pentru flori, iar la suprafață, a unui magazin de desfacere. Sunt aproape 25 de ani de când acest harnic fermier a venit aici cu o “căciulă de bani” să-și continue un meșteșug, așa spune o artă, moștenită din tată în fiu, și de când el se consideră propriul său stăpân. Nu fără o urmă de orgoliu ne spune: “Eu mă aplec asupra pământului, și-l ridic să vi-l dau vouă sub formă de floare”.

Istoria vieții lui Harry Vasilescu-Doru poate face subiectul unui roman. Puțină lume știe, de pildă, că tatăl său a fost cel care a adus pentru prima dată freziile în România. Că, în urmă cu 60 de ani, acesta împreună cu bunicul său, Thomas von Krauss, un sas din Transilvania, a întemeiat serele de la Codlea, localitatea din preajma Brașovului devenind centru emblematic al florilor pentru toată România. Că străbunicul lui Harry Vasilescu a fost un vestit meșter florar și grădinar la Curtea Imperială a Vienei, iar după stabilirea la Codlea, prin 1890, a devenit un important exportator de garoafe pentru Viena și Budapesta. “Bunicul, își amintește cu un zâmbet Harry Vasilescu, cel de al cincilea florar al familiei sale, a fost un iscusit om de afaceri, plăcut de femei și de flori”. Pentru multele sale merite, bunicul său a fost înnoțat la Curtea Imperială a Vienei cu titlul de *von*, patru generații următoare având dreptul să se bucure de acest privilegiu.

Tatăl său, Doru Constantin Vasilescu, născut în Slobozia, face de două ori înconjurul lumii, în calitate de marinar. Într-o zi, comandantul vasului i-a spus:

“Vaporul ăsta nu-i decât o coajă de nucă în furia apelor. Mai bine rămâi pe uscat.” Și atunci tata, spune dl. Harry, a ales o viață mai tihnită... S-a făcut aviator. A fost trimis să achiziționeze avioane din Anglia pentru flota aeriană românească. După un accident, a fost reformat. Încă tânăr și frumos, participă la un bal la Codlea. Pune ochii pe Roza, fata lui Krauss, cea care avea să-mi fie mamă. După căsătorie, prin 1932, pornește la modernizarea serele Codlea. Olandezii îi furnizează frezii, garantându-le o creștere de până la 40 cm. Înălțime. Tatăl meu le ridică la peste 80 cm. Uimiți, olandezii se întorc acasă cu o mână de pământ românesc. Aplecat pe motocicletă, tânărul horticultor gonea de la Codlea pe serpentinele care duc spre castelul Peleş, să-i ducă în dar prințesei Elena cele mai proaspete frezii din România. În 1934, cu prilejul Expoziției agricole de toamnă din Parcul Carol din București, Doru C. Vasilescu primește Medalia de Aur, pentru cea mai reușită cultură de cactuși, expunând peste 5.000 de exemplare. Devine președinte de onoare al Societății de Horticultură, funcție pe care a deținut-o până în 1948 când comuniștii au avut nevoie de cu totul alți oameni. Sunt întâmplări povestite de Harry Vasilescu și atestate de “Cartea de Aur” a tatălui său, în care au semnat și și-au exprimat elogiile la adresa înaintașilor săi personalități politice și oameni de știință ai României, printre care și celebrul agronom român, acad. Gheorghe Ionescu-Șișești.

“M-am născut sub semnul florii și al muncii, ne spune Harry Vasilescu. Pentru a pătrunde tainele meseriei, am absolvit Școala de Horticultură de la Curtea de Argeș. Regret că nu am putut să mă desfășor ca un om școlit pe fosta noastră

proprietate - serele de la Codlea, naționalizate de comuniști. Întru cinstirea titlului de *von* și pentru trecutul familiei mele, am fost exmatriculat din anul al 3-lea al facultății de Horticultură din București. Am pribegit, am lucrat și la case mari, ale aristocrației comuniste. Florarul și coaforul intră primii în palat”.

L-am cunoscut pe Harry Vasilescu-Doru într-o zi importantă, când Fundația pentru Agricultură și Protecția Naturii - CASA FERMIERULUI, înființată chiar în incinta locuinței sale, primul Club al Fermierilor, ce va avea în curând filiale și în alte centre ale țării. Cluburile vor prilejui întâlniri de afaceri între horticultori, schimburi de produse, de materiale științifice și de experiență. Serele lui Harry de la Otopeni au devenit loc de practică pentru studenții de la Facultatea de Horticultură din București, unde execută lucrări pe tractorașul de seră, activități de la plantare până la recoltare.

Dacă acestui om cinstit și gospodar cu titlu de noblete i s-a refuzat continuarea studiilor superioare, el și-a format, prin experiența sa de o viață, propriul institut, demonstrând cu prisosință reale calități pedagogice.

Era seară și pe poarta casei, însoțit de mama sa, se întorcea de la școală fiul său Thomas, în vârstă de 9 ani, care poartă numele bunicului și ultimul titlu de *von* atribuit unei familii de români crescuți la Curțile Florilor.

Adi Cusin

Banca Română pentru Dezvoltare

Premiul "OSKAR 1997" acordat de revista "Capital"
pentru cea mai bună bancă din România

Premiul "Bancherul anului 1997" acordat de revista "Piața Financiară"
conducătorului băncii

- Bancă comercială cu caracter universal, cu o reputație solidă
- Peste 700.000 clienți, din care 200.000 instituționali; 182 unități teritoriale; rețea de peste 450 de corespondenți bancari
- Nominalizată între primele 3 bănci ce vor intra în procesul de privatizare al instituțiilor bancare cu capital de stat
- Oferă clienților săi o gamă largă de produse și servicii, unele dintre ele în premieră pe piața românească: factoring internațional, cărți de plată și de credit, studii de fezabilitate, evaluări de patrimoniu, consultanță și servicii pentru operatorii de pe piața de capital, cecuri de călătorie American Express și Thomas Cook, linii de finanțare externă: BERD, BIRD și Deutsche Bank.
- Prima bancă din România care i s-a acordat licență de depozitar pentru fonduri de investiții, obținând și licența de bancă custode.
- Membru activ al comunității bancare internaționale - FACTORS CHAIN INTERNATIONAL, VISA INTERNATIONAL și SWIFT
- Partener al celei mai puternice și conservatoare societăți europene de garantare în domeniul bancar - Hermes Germania, cu efecte favorabile în susținerea operațiunilor de comerț exterior.
- Premiul pentru cea mai bună bancă din România în 1995 & 1996 acordat de prestigiosul grup de presă "Euromoney".
- Diploma pentru Promovarea Întreprinderilor Mici și Mijlocii la Nivel Național acordat la cea de-a cincea ediție a Topului Național al Firmelor Private 1997

De ce Balcanii ?

Niciodată (până mai ieri) n-am crezut în comploturi, regii sau urzeli, cu față umană sau diavolească, interne sau externe, dirijate de un centru de putere sau elaborate dintr-o cupolă absconsă. Și asta fiindcă știam, ca istoric, că în pofida unui ezoterism practicat tradițional de marile puteri, nu numai pentru a-și proteja interesele reciproce, dar și pentru a opera o distanțare față de națiunile mici și mijlocii, supuse unor jocuri politice, deseori potrivnice intereselor lor, apar conjuncturi ce răstoarnă socotelile inițiale, *dirijismele* calculate, strâmbând istoria celor mari în favoarea celor mici și neajutorați. Și de câte ori noi, cei de la gurile Dunării, am reușit prin abilitatea

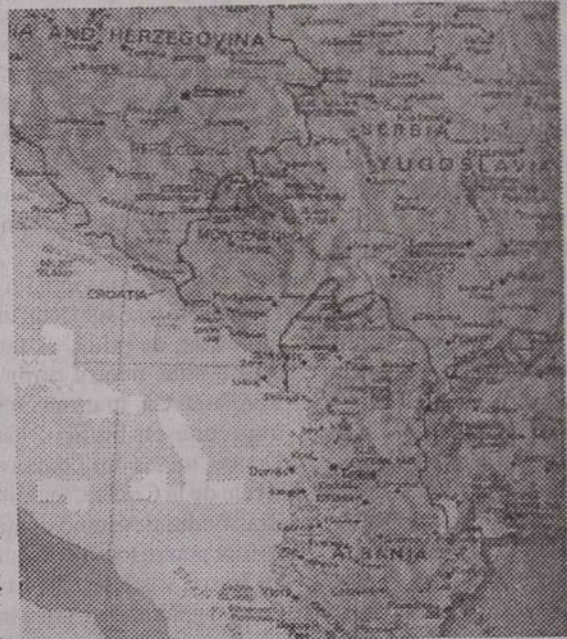
oamenilor politici, să ne strecurăm și să ne afirmăm ființa națională, folosind politica de basculă între imperiile vechi și noi!!

După '89 am crezut cu toții că odată cu ieșirea din coșmarul nuclear ce ar fi putut pulveriza planeta în câteva secunde, puterile mari au învățat câte ceva din istoria apropiată. Dar a urmat dezmembrarea Iugoslaviei, dirijată din nou de forțe oculte, interesate în dispariția unui stat multinațional, dar capabil să controleze printr-o democrație pluripartinică un teritoriu și o populație pestriță. Nu e locul să incriminăm centrele politice dintr-o țară sau alta, care au avut un interes direct, sau care au crezut de cuviință să plătească polița unei rezistențe încrâncenate

a poporului sârb împotriva nazismului. Cert este că butoiul de pulbere al Balcanilor își aprinde periodic fitilul iar incidentele de la Kosovo depun mărturie față de aceeași grijă și atenție pe care, din umbră, o au sistematic protectorii zonelor de beligeranță, inițiatorii turbulențelor, indiferent dacă acțiunile lor duc la sacrificii umane, suferință și mizerie.

Pe când puterile asociate își vor trimite agenții și vor acționa clandestina machinamenta și asupra Elveției, ca de exemplu, unde se vorbesc trei limbi oficiale și sunt cel puțin trei etnii!? Sau ochii se deschid numai unde sărăcia și haosul politic sunt pereche. Ca exemplu, pe la... noi. Pe când, dragii noștri occidentali?

Radu Ciuceanu

Redactor șef: Constantin Radu-Maria
Tehnoredactarea computerizată:

Culegere: Carla Buruiană
Rodica Ciocoiu;
Anca Gutț
Corectură: Dalila Aramă

Lumea Românească acum
Str. Av. Theodor Iliescu, nr. 6
cod 71277, sector 1, București,
telefon: 230.6992; fax 2307682

Rețineți! Publicația se află la poziția 3118 în Catalogul RODIPET S.A.

Abonamentele se fac la oficiile poștale sau pe adresa redacției, avansând suma aferentă la casieria noastră sau în contul nr. 50034266677 Trezoreria sector 1. Cititorii din străinătate se pot abona prin SC RODIPET SA - P.O. BOX 33-57, Fax 0040-1-222.64.07 sau 222.64.39 telex 11995 - Piața Presei Libere nr. 1, sector 1, București. Abonamentul este de 6.000 lei pe 3 luni, 12.000 lei pe 6 luni și 24.000 lei pe un an.